REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN MUNICIPIUL CHIŞINAU
ŞI JUDEŢUL LĂPUŞNA

Poziţia pedagogică a învăţătorului român . . . . **Şt. Bârsănescu**
Noua programă analitică . . . . . **N. Dragomir**
Apărarea copilului . . . . . **Ion Bădărău**
Legea Serviciului Social . . . . . **D. Gusti**
Insemnări despre şcoala primară din Anglia . . . **Vasile Chicu**
Cursurile de perfecţionare ale învăţătorilor (II) . **N. Blagoi**
Folklor basarabean . . . . . **Ana Leahu**

CRONICA

I N S E M N Ă R I: Serviciul Social, de **Vladimir Dascălu**; Activitatea socială a învăţătorilor, de **Vasile Chicu**

C Ă R Ţ I: Confucius, Buda, Mahomed — viaţa şi învăţătura lor — de *Theodor Martas*, (**Ionică Ochişor**); Copilul fără defecte, de dr. *Gilbert Robin* (**B. Ion**); Ne pregătim să scriem, de *Gr. Angelescu* şi *V. P. Dumitrescu*; Atlas istoric-geografic, de *D. V. Ţoni* şi *Elisabeta Ion* şi *I. Săndulescu* (**Florian Stănică**)

V A R I A: Nietzsche şi femeia; Tolstoi despre libertate,—de **Ionică Ochişor**

R E V I S T E: Gândirea, Gândul Vremii, Adevărul literar şi artistic, Viaţa Basarabiei, Insemnări ieşene, Azi, Revista generală a învăţământului

BULETIN PROFESIONAL

ANUL VI, Nr. 9 NOEMVRIE, 1938

Anul VI, Nr. 9 Noemvrie, 1938

ŞCOALA BASARABEANĂ

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN MUNICIPIUL CHIŞINĂU ŞI JUDEŢUL LĂPUŞNA

Poziţia pedagogică a învăţătorului român

de prof. univ. **Şt. Bârsănescu**

Prin poziţie pedagogică se înţelege suma de teorii şi concepţiile ce alimentează un dascăl de şcoală, care, pentru el, sunt o bară de susţinere, în clasă şi în afară de şcoală.

Această cercetare, d. prof. Bârsănescu o face pe cale de analogie cu învăţătorimea daneză.

Starea Danemarcei la sfârşitul secolului XVIII şi începutul secolului XIX era o stare tristă; ţăranii trăiau ca iobagi pe moşiile boiereşti. La 1807 flota lor este distrusă de Englezi. In 1813 statul danez este declarat în stare de faliment, apoi Norvegia se separă de Danemarca. Sărăcia se întinsese peste tot. Totul stagna: ştiinţa, arta, literatura.

In aceste vremuri tulburi s'a produs o reacţiune. O viaţă nouă se renaşte şi statul danez se ridică ca să fie la sfârşitul secolului XIX o ţară de civilizaţie. Aceasta a făcut-o învăţătorimea daneză, ceea ce dovedeşte că această învăţătorime avea o serioasă poziţie pedagogică.

Invăţătorimea daneză a creat „şcoala superioară ţărănească", izvor de cultură pentru popoarele civilizate.

Şcoala superioară ţărănească, spun danezii, este chemată să renască dispoziţia de înviorare a ţăranului. Iarna, în aceste şcoli, se adună bătrâni şi tineri să se înveselească, risipind

4390

tristeţea iernii. Este o şcoală specifică, ce trebue să descopere individualitatea danezului şi s'o desvolte.

Aceste şcoli sunt chemate să fie instituţii de întărire morală şi religioasă. Concepţia dela care se inspiră profesorii danezi în obiectele de studiu:

Istoria este la ei obiectul principal; ea este chemată să arate de unde vine genul uman şi încotro merge.

Profesorii danezi vor să stabilească o unitate organică între generaţiile trecute, între generaţia prezentă şi generaţia viitoare. Învăţând istoria, tineretul se sesizează de tot ce vede în istorie şi în acest spirit ei se simt mai solidari. In istorie, tănărul vede că cei buni n'au fost uitaţi. In istorie, tineretul vede ce a fost ieri, ce este astăzi şi să se gândească ce va fi mâine: să întrevadă viitorul.

Religia în Danemarca se bucură de o deosebită atenţie In faţa problemei eternităţii, toate interesele pălesc, ca şi stelele la apariţia soarelui. Religia se predă pentru a promova un creştinism de forţă care să ridice tineretul pe culmi înalte. Nimeni nu poate fi om până ce mai întâi nu este creştin.

Limba şi literatura daneză se predă cu scopul de a-i învăţa pe tineri să facă compoziţii; tinerii să înveţe din aceste compoziţii cum să scrie şi cum să compună. Şi se dau tinerilor în special teme cu subiecte morale. Din studiul literaturii universale tinerii învaţă că omul este în orice loc un soldat al vieţii. Iar din studiul literaturii naţionale tineretul vede viaţa poporului respectiv; în special poezia este citată cu predilecţie.

Sociologia se predă cu scopul ca tineretul să pătrundă mecanismul instituţiilor de stat. Să înţeleagă tineretul ce înseamnă biserică, armată, justiţie, administraţie, etc. Şi încă de mici, tinerii să se simtă legaţi de aceste instituţii cărora vor sluji mâine.

Muzica este iarăşi un obiect de predilecţie. Cântecul este sufletul şcolii superioare ţărăneşti daneze. Cântece naţionale, populare, de dor, cântece de veselie, cântece patriotice, cântece tragice, din viaţa poporului danez.

Invăţătorul danez este un învăţător vesel, dornic să râdă cu copiii, să le spună glume şi să-i înveţe. Invăţătorii danezi

când se simt surmenaţi, capătă cu uşurinţă concedii de studii, care concedii le întrebuinţează în călătorii, de unde se întorc cu cunoştinţe noi Şcolile daneze sunt înzestrate de generaţiile de elevi ce au trecut pe băncile lor şi au ajuns la situaţii sociale bune.

Învăţătorul danez este convins că îndeplineşte un rol mare pentru el, pentru poporul danez şi pentru umanitate.

Învăţătorii danezi cunosc foarte bine metodele de învăţământ, dar nu metodele sunt totul — pentru ei metoda este un artificiu — esenţial în şcoală este *sufletul*, cu bunurile spirituale.

La noi :

In trecut învăţătorul român a avut un rol mare. Învăţătorul „haretist" era convins că este chemat să îndeplinească o misiune: să ridice starea morală şi economică a poporului. După războiu, în şcoala noastră s'au fluturat o mulţime de metode : şcoala muncii, metoda impresionistă, metoda şcolii active.

Şcoala noastră a fost dominată de metode, nu de suflet. De aceea un pedagog german a spus că pedagogia de după războiu este inferioară celei de dinainte de războiu.

D. prof. Bârsănescu crede că învăţătorimea simte necesitatea să se adâncească în bunurile spirituale şi, posedând aceste bunuri, să se ducă şi să le dea la copii.

Opera aceasta de trezire a cultului de bunuri spirituale reprezintă o acţiune complexă, anume, trezirea conştiinţii dascălilor.

Acţiunea ce învăţătorii sunt chemaţi s'o rezolve, dă roade, spune domnia sa, numai într'o ambianţă de mesianism.

In şcoli să ducem: *o credinţă, un optimism,* şi *o inimă caldă.*

Numai aşa vom putea trezi în inimile plăpânde, ceea ce trebue pentru prosperarea neamului nostru *).

*) Conferinţă ţinută în cadrul cursurilor de perfecţionare ale învăţătorilor din Moldova, Iulie 1938; după notele mele, *N. Blagoi.*

Noua programă analitică

Concepţia didactică pe care se sprijină noua programă analitică e aceea a centrelor de interes. In chipul acesta, ea vrea să fundamenteze şcoala pe un înţeles real al vieţii şi să dea materiei de învăţământ o valoare dinamică în sensul exact al vorbei. Metoda centrelor de interes este însă în noua programă analitică adaptată la putinţele ei de realizare după cadrul concepţiei curente de şcoală. Au dispărut astfel multe din numirile obiectelor de învăţământ, prevăzute de vechiul sistem al programelor analitice şi s'au creat altele, grupându-le după noi considerente şi prin noi înrudiri. După metoda centrelor de interes trebuiau să dispară cu totul obiectele de învăţământ, în locul lor instaurîndu-se centrele de interes. Dar, fiindcă legiuitorul a avut în gând, nu să adapteze şcoala la metoda centrelor de interes, ci metoda centrelor de interes la sistemul nostru şcolar, să privim încercarea ca o experienţă de tranziţie dela un gen de şcoală la altul.

* * *

Mai înainte de a încerca o orientare în noua programă analitică a cursului primar, e necesar să ne oprim puţin asupra înţelesului de metodă a centrelor de interes.

Acest sistem de învăţământ, pornind dela necesităţile firești ale copilului, concentrează cunoştinţele dobândite în jurul unei *idei centrale*, adeseori corespunzătoare unei grupe de nevoi; de exemplu, nevoia sau ideia de hrană, ideia de luptă, ideia de apărare, etc. Alteori, punctele de plecare sunt observarea unor importante fenomene naturale, care au contact foarte apropiat cu omul, de ex. primăvara, apa, pământul, ş. a.

Aceste idei centrale, prin faptul că deşteaptă interesele spontane ale copilului, poartă numele de *centre de interes*. In jurul acestor idei centrale, pe nume centre de interes, se provoacă serii întregi de puncte de întrebare, grupe întregi

de fapte, care stârnesc mereu curiozitatea copilului şi îl mână la observaţie, aprofundare, studiu.

Astfel, elevul se găseşte singur tras la lucru prin curiozitate, prin interesul deşteptat şi nu prin autoritatea învăţătorului, care adesea are nevoie de mult artificiu In chipul acesta şi problema disciplinii sufere o simţitoare modificare.

Pentru o mai rapidă înţelegere a metodei, să cercetăm pe scurt un centru de interes, analizat pe lecţii, de exemplu, *apa*.

Dacă şi timpul ne favorizează, pornim discuţia dela o ploaie abundentă, când, folosind pe de o parte observaţia de moment, şi pe de altă parte cunoştinţele personale, căpătate anterior, putem face o veritabilă *lecţie de fizică* cu subiectul *despre ploaie*.

La timpul oportun, privind transformările apei sub acţiunea căldurii ori a frigului, vom vorbi despre fierbere, evaporare, distilare, solidificare, despre ghiaţă şi zăpadă, etc., predând astfel un gen de *lecţie de şt. fizico-chimice*.

Altădată, putem discuta despre animalele care trăiesc în apă, despre păsările acvatice, despre pescari şi pescărie, mâncăruri şi untură de peşte, etc., desvoltând în modul acesta una sau mai multe *lecţii de zoologie, medicină, gospodărie, etc.*

Impingând discuţia asupra grămădirilor de apă, vom face o *lecţie de geografie fizică;* şi cu această ocazie vom trata despre lacuri, pâraie, rîuri şi fluvii, mări şi oceane, golfuri, strâmtori, fiorduri, etc., iar în altă lecţie vom trata despre formele pământului sub acţiunea apei (insule şi peninsule, istm, cap, etc.).

S'ar putea duce vorba şi asupra forţei motrice a apei şi am trata atunci despre plute, bărci şi corăbii, despre turbine, uzine, mori şi ferăstraie de apă, etc., tratând atunci o *lecţie de mecanică*.

Vorbind despre vapoare, suntem conduşi a preda şi despre porturi şi centre economice maritime şi fluviale, despre comerţul pe apă, relaţii economice, etc, tratăm aşa dar o *lecţie de geografie economică*.

Se pot face apoi probleme practice sau numai de judecată, calculând suprafaţa unui lac, debitul unei guri de apă sau costul unui rezervor de apă, raportat la anumite dimen-

siuni şi materiale; se poate vorbi despre litru şi alte măsuri, făcându-se diverse măsurări şi transformări ale măsurilor de capacitate. In chipul acesta tratăm diverse *lecţii de geometrie şi aritmetică*, teoretice şi aplicative.

Vorbind despre ploaie, se poate discuta în altă ordine de idei despre potop, făcând astfel o *lecţie de religie*, sau despre inundaţii şi înnecuri, tratând atunci o *lecţie de morală* pentru a aţâţa altruismul copiilor.

Se pot face deasemeni *lecţii de igienă, medicină, gospodărie*, predând despre întrebuinţarea apei (la băut, la mânare, la spălat, la udatul grădinilor, irigaţii, etc.), precum şi despre pagubele, ce aduce apa, vorbind cu această ocazie despre umezeală, igrasie şi diversele boale provocate de umezeală (gripe, răceli, reumatisme, etc.), de asemenea despre paludism, ş. a.

Şi *lecţii de istorie* se pot face atunci, când vorbind despre Dunăre şi alte rîuri, se vor aminti evenimentele petrecute în trecut, documentând faptele după extensiunea, ce o permite nivelul cultural al elevilor.

Printre aceste genuri de subiecte se pot trata în cadrul aceluiaşi centru de interes — *apa* - diferite *lecţii de lucru manual* (modelând în argilă cursuri de ape, o hartă a ţării cu rîuri, o fântână monumentală sau istorică), se pot face enumărate *lecţii de desen* (peisagii cu bărci şi pescari, plute pe Siret, scene din porturi, vapoare în curse maritime, sau chiar o garafă cu apă şi un pahar, la desenul după natură); *se pot cânta* cântece cu mult onomatopeism (moara, pescăruşii, vine ploaia, ş. a.). Şi, dacă vrem, putem întinde imaginarea de lecţii în toate domeniile, *scriind la caligrafie* „apa trece, pietrele rămân", tratând la cetire bucăţile: Plutaşii, Toancele, Curcubeul, Inundaţiile primăverii, etc., sau *învăţând la memorizare* Lunca Siretului, Isvoraşul, Ploaia, etc., ş a. m. d.

Iată în puţine cuvinte ce înseamnă un centru de interes.

Sistemul de şcoală bazat pe metoda centrelor de interes mai cere însă şi alte modificări, privind materialul didactic, orarul, planul de lecţie, sistemul de notare a elevilor, cataloage, etc.

Referindu-ne acum la noua programă analitică, trebue

să constatăm din primul moment că în elaborarea ei nu s'a păstrat o concepţie unitară de a o alcătui după metoda centrelor de interes, precum s'a anunţat. Intâi, pentrucă materia e împărţită pe obiecte, schimbându-se denumirea la unele şi transformând pe altele; iar în al doilea rînd, pentrucă unii membri din comisia programei analitice prevăd pentru obiectele lor centre trimestriale de interese, iar alţii au repartizat materia după considerente de specialitate. Apoi, din cauza împărţirii pe trimestre (chiar cantificându-le inegal), nici nu e posibilă o concentrare a materiei obiectelor fără centre de interes, în jurul celor cu centre de interes, fixate în programă, de oarece la o aceeaşi clasă centrele de interes, prevăzute la unele obiecte nu pot fi ele înşile armonizate. De ex. la clasa IV pentru trimestrul III avem la geografie ca centru de interes *globul pământesc*, la şt. naturale *gospodăria ;* iar dacă cercetăm ce se cuprinde în trim. III la celelalte obiecte, vom găsi la *Datoriile omului şi cetăţeanului* — Patria şi datoriile faţă de ea, la *St. fizico-chimice* — Electricitatea şi magneţii, *la Istorie* — câteva lecţii de sinteză a istoriei Românilor, *la Igienă* — locuinţa ca adăpost şi apărătoare a sănătăţii, etc, etc.

Fixarea centrelor de interes pe obiecte e o greşală şi o neprevedere. Dacă s'a înţeles a se face un compromis între metoda centrelor de interes (care nu are obiecte de învăţământ) şi sistemul tradiţional de şcoală (pe obiecte de învăţământ), atunci aceste centre de interes trebuiau fixate pe activităţi generale, ori pe nevoi de viaţă, sau chiar pe anotimpuri, etc; şi în cazul acesta unele centre de interes căzeau în cadrul unor obiecte de învăţământ, iar alte centre în cuprinsul altor obiecte de învăţământ. *Globul pământesc* în niciun caz nu poate fi un centru de interes, mai ales pentru materia trim. III la clasa IV, precum am văzut, chiar dacă am încerca o scuză prin existenţa unor centre secundare de interes

De aceea, actuala programă analitică a cursului primar poate fi socotită ca o încercare de tranziţie spre o stare didactică mai bună, dacă spiritul desinteresat de reformă persistă.

Totuşi, această programă analitică ar putea fi folosită cu mai mare succes, dacă s'ar da libertate învăţătorului să-şi aranjeze aceeaşi materie altfel, stabilindu-şi alte centre de interes, care să nu fie numaidecât trimestriale, sau pe obiecte de învăţământ

Până la o nouă revedere a programei analitice, ea trebue aplicată așa cum e, rămânând ca fiecare învățător să-și aranjeze materia mai convenabil în cadrul fiecărui trimestru, unde are libertatea să-și lege subiectele lecțiilor cum va crede mai bine. De altfel, în ultimul moment, am informația că se lucrează la o nouă programă analitică pentru cursul primar, care, probabil, va complecta neajunsurile ce le prezintă aceasta de acum.

* * *

In legătură cu noua programă analitică mai e o chestiune de interes, aceea a repartizării orelor pe obiecte, *orarul anual*. După programa analitică în vigoare repartiția de ore e următoarea:

Grupe	OBIECTELE	Clasa I, II	Clasa III, IV	Clasa V, VI, VII	Instituții anexe și modalități de lucru pe grupe în sânul claselor
Educația sănătății	Anatomie și igienă	—	1	1	a) Farmacia clasei, igienă școlară cu echipe sau cuiburi sanitare în legătură cu străjeria. b) Echipe sportive.
	Deprinderi, ig., sport și gimn.	2	2	2	
Educația minții	Geografie	2	2	1	a) Muzeul clasei cu lucrări aplicative; b) Ateliere; c) Grădina școlară; d) Cooperativa.
	Șt. Naturale	1	1	1	
	Șt. fizico-chimice	—	1	1	
	Matematica	4	3	3	
	Istoria	—	2	1	a) Muzeu sau album ist. al clasei; b) Biblioteca clasei; c) Comitete de organizare a șezătorilor.
	L. română	4	3	3	
Educația artistică	Lectură și recitări, dialog. teatru sc	1	1	1	a) Echipe de teatru școlar; b) Corul clasei; c) Expoziție de lucrări de desen și scris frumos.
	Cânt	2	2	2	
	Desen	1	1	1	
	Scris frumos	2	1	1	
Ed. moral-religioasă	Dat. om și cetățeanului	1	1	1	Stolul străjeresc pentru educația integrală a tineretului.
	Religia	1	1	1	
	Activitate practică	3	3	5	Atelier, lotul școlar, gospodăria.
	Străjerie	5	5	5	In fiecare Joi, ziua întreagă (5 ore).

Stolul de străjeri (străjerițe) se face după programul special al Străjii Țării și în legătură cu întreaga activitate a stolului.

Observații: 1. Orele de activitate practică se repartizează astfel: clasele I-IV fac toamna și primăvara o oră de atelier (lucru de mână) și 2 în grădină, iar iarna 3 ore în atelier; clasele V-VII fac toamna și primăvara 2 ore de atelier și 3 ore de lucru în grădină, iar iarna 3 ore în atelier și 2 pentru lucrări agricole de iarnă sau grajdul vitelor.

2. La cursul primar superior învățătorii pot preda pe clase sau specialități. În cazul din urmă ei se vor împărți aproximativ astfel: a) unul partea literară; b) altul partea științifică; c) al treilea educația artistică. Orele de lucru se vor da în așa fel, încât fiecare dintre ei să aibă un număr aproape egal și să facă fiecare lucrarea pe care o poate înfăptui cu mai mult folos. Pentru repartizarea pe specialități este necesară aprobarea revizoratului școlar.

După cât se observă, obiectele de învățământ sunt adunate în 4 grupe. Activitatea practică e în legătură cu toate grupele, iar străjeria are programă separată.

Ca material didactic folosim tot ceea ce instituțiile anexe oferă. Așa, de ex. la anatomie și igienă folosim farmacia clasei sau școlară, cu toate medicamentele, colecțiile ce posedă, precum și întreg localul școlii. La educația fizică folosim organizarea străjerească sau echipele de sport, dacă școala le are. La geografie, șt. naturale, șt. fizico-chimice, matematică, istorie și l. română folosim materialul didactic din depozitul (muzeul general și istoric) școalei, laboratorul, grădina școlară, atelierul, cooperativa și tot ceea ce însăși localitatea oferă, iar la l. română, biblioteca și echipa de șezători, mai ales la școlile străjerite. Memorizarea e încadrată într'un ansamblu de activități lirico-dramatice; adică uneori se poate face o lectură impresionantă, care poate fi chiar o poezie, pe care apoi să le povestească; dacă e convenabil și util poate fi învățată pe de rost. Scopul nu e numai decât a învăța poezii pe de rost pentru a ști poezii, ci pentru a exercita memorizarea logică. Alteori, în cadrul unei serbări, ce se poate cu încetul pregăti, memorizarea de poezii e înlocuită cu învățarea pe dinafară a rolurilor unei piese de teatru. Unii copii pot învăța chiar monologuri. Se vede de aici că nu e necesar ca toată clasa să învețe a recita aceeași poezie sau monologuri, acestea trebuesc împărțite

după putinţele copiilor şi după împrejurări, iar în opera de memorare ei rămân foarte mult la iniţiativa lor. Vreau să spun că puţine vor fi poeziile, ce se vor preda metodic aşa cum prevede metodica vechei memorizări. In chipul acesta se poate alcătui aproape la moment un program de serbare, necesitat de vreo ocazie şcolară, ori de vreo manifestare străjerească.

Cântul se face şi în vederea corului şcolar şi bisericesc, iar desenul şi caligrafia, ca şi lucrul manual (parte din activ. practică) se predă în vederea expoziţiei permanente a şcoalei.

La Religie şi Datoriile omului ne folosim de materialul didactic din depozit, de ceea ce ne e accesibil la biserică, precum şi de organizarea socială a şcoalei pe stol, centuri şi cuiburi, etc..

Activitatea practică înseamnă şi lucru manual şi practică agricolă şi practică gospodărească (în casă şi la gospodărie, fetele, în curte, în grajd şi magazie, băeţii).

Mai evidenţiem că mare parte din materia de predat se tratează fără manual (cărţi) şi, prin urmare, e necesar ca fiecare învăţător să aibă în permanenţă la şcoală programa analitică.

O mică nedumerire o prezintă orarul zilnic. Reducându-se orele de studii de Joi, numărul de ore la unele obiecte s'a împuţinat. Mai resimţită este limba română, care trebue să cuprindă în 3 ore şi cetirea şi gramatica şi compunerea, care altădată erau predate în 8 ore săptămânal. In cazul de faţă, la clasele care lucrează pe ore întregi, situaţia se rezolvă mai uşor. In cele 3 ore săptămânal se va face în o jumătate de oră, cetire, iar în cealaltă jumătate de oră, gramatică, scriere corectă (ortografie) şi compunere; la acestea nu se va urmări atât stabilirea de reguli, cât mai ales formarea spiritului de analiză a vorbirii la gramatică şi ortografie şi a spiritului de sinteză, de creaţie personală, la compunere.

La clasele care lucrează pe jumătăţi de oră (clase unite), situaţiunea e ceva mai grea. In acest caz, ar urma, ca educaţia fizică şi cântul să se facă în comun într'o aceeaşi jumătate de oră şi vor fi aşezate în orar pe lângă l. română; prin

această modalitate rămâne disponibilă o jumătate de oră, din care adăugând câteun sfert de oră la fiecare clasă (unită), ar avea atunci fiecare clasă câte trei sferturi de oră pentru l. română.

In alcătuirea orarului e bine să păstrăm principiile generale: *în ora I* să aşezăm *obiecte de antrenament,* care fac apel la intuiţie, la observaţie, la atenţie (şt naturale, şt. fizico-chimice, anatomie-igienă, geografie); *în orele II şi III obiecte de abstracţie,* care fac apel mai mult la judecată (matematică, istorie, datoriile cetăţeneşti, religie, l. română); *în orele IV şi V,* sau *în orele de după amiază* să aşezăm *obiecte de îndemânări,* care fac apel la aptitudinile tehnice, practice, artistice, care evidenţiază anumite dexteritâţi ale copiilor (desen, scris frumos, cânt, act. practică).

Dăm spre exemplificare 2 exemple de orar nou.

Clasa I sau II

Luni	Marţi	Miercuri	Joi	Vineri	Sâmbătă
Şt. Naturale	Geografie	Religie	Program străjeresc	Geografie	L. Română
Matematică	Recitări	Matematică		Matematică	Matematică
L. Română	Desen	L. Română		L. Română	Ed. morală
Scris frumos	Act. practică	Scris frumos		Act. practică	Cânt
Ed. fizică	Act. practică	Cânt		Ed. fizică	—

Clasa III sau IV

Luni	Marţi	Miercuri	Joi	Vineri	Sâmbătă
Şt. fiz.-chim.	Geografie	Şt. Naturale	Program străjeresc	Geografie	Igiena
Matematică	Istorie	Matematică		Istorie	L. Română
L. Română	Recitări	L. Română		Matematică	Ed. Cetăţenească
Religie	Act practică	Desen		Act. practică	Scris frumos
Cânt	Ed. fizică	Cânt		Act. practică	Ed. fizică

Pentru prescurtare am însemnat în orar: lectura şi recit., dialog, teatru şcolar—cu expresia *Recitări;* anatomie şi igienă—prin expresia *Igienă;* Dat. omului şi cetăţeanului — cu expresia *Educaţia morală* la cl. I şi II şi cu *Ed. cetăţenească* la cl. III şi IV; Deprinderi ig. sport şi gimnastică—prin expresia *Educaţie fizică.*

După cât se vede, noua programă analitică cere dela învăţător multă iniţiativă, prezenţă de spirit, putere de observaţie şi imaginaţie. Programa publicată fiind o programă generală, ea trebue complectată cu elementele regiunii; în special, geografia la cl. I şi II, Educ. moral-cetăţenească, activitatea practică, ş. a.

Mai amintim că în ideia legiuitorului, noua programă analitică are un caracter mai mult educativ şi mai restrâns instructiv. Se vede aceasta din însăşi titulatura grupelor, care se referă la cele 4 unităţi de viaţă afirmate: *sănătatea, mintea, creaţia artistică* şi *simţul moral-religios.*

In credinţa, că nu târziu va apare programa analitică definitivă, ne rezervăm dreptul de a relua discuţia.

N. Dragomir

Apărarea copilului

Gânditorii de astăzi, literaţii, nu vreau să ghicesc din ce motive, caută un refugiu din realitatea aspră şi capricioasă, se sustrag faimoaselor drepturi la vieaţa cotidianului, împrăştiindu-se, cufundându-se în ireal, fantastic, sau — e fapt constatat — poposind, senini, pe pajiştea însorită şi minunată a copilăriei. Copilăria şi copilul niciodată n'au fost mai mult răscolite. Subiecte vii, subiecte vechi şi totuşi având acelaşi farmec inedit, inepuizabil, cu tot timpul grămădit la picioarele statuii care n'a fost încă deplin cioplită Măriei Sale Copilului.

In afară de literatură, laboratoarele, clinicile n'au contenit în a cerceta amănunţit tot ce ţine de originalitatea copilului şi de caracteristica lumii sale. Dacă s'ar găsi cineva să adune toate contribuţiile, literare, ştiinţifice, din ultima vreme, referitoare la copil, nu ştiu dacă o bibliotecă sau o ţară i-ar fi deajuns... A fost o simplă proorocire decretându-se veacul XX ca aparţinând copilului. Dovezile se succed necontenit, din ce în ce mai concludente. Din centru de interes *practic*, copilăria a căpătat în secolul nostru, pentru omenire, un centru de interes *speculativ* [1]).

Copilul — obiect de preocupare a elitelor spirituale ale omenirii, iată adevărul îmbucurător.

„Aujourd'hui la marée montante des travaux qui lui *(copilului)* sont consacrés atteste de façon massive et multiforme que l'enfance a enfin quitté les régions ultra-marginales de l'attention scientifique et philosophique pour en gagner les régions centrales" [2]).

Dacă ţinta nobilă pe care o urmăresc oamenii de ştiinţă şi literaţii, anume de a înfăţişa lumini noui asupra copilului, e o preocupare deloc răsplătită, în sine tezaurizată, nu poate fi aceeaşi dezinteresare gratuită în ce priveşte raportul acesta, tragic de multe ori, copil şi Stat, copil şi societate.

Comunitatea are interesele ei care se cer satisfăcute,

---

[1]) Jean Bourjade: L'intelligence et la pensée de l'enfant, Paris 1937.
[2]) Ibidem.

fie chiar sacrificând tot ce e individual. E o dureroasă certitudine la îndemâna istoriei. Copilul, negreşit, se resimte de pe urma acestei realităţi. Să nu ne gândim mai departe decât la orientarea profesională, care nu se efectuiază individual, personalist, pornind de jos în sus, ci avându-se în vedere starea socială şi calculul superior de Stat.

Individul este absorbit de comunitate; „mentalitatea comunitară" se răsfrânge asupra tuturor deopotrivă, robind, îngenunchind. (Durkheim).

Dar nu societatea luată larg, ci însăşi familia, sub tutela căreia copilului îi este dat, în actuala formă a Statului, să-şi desvolte predispoziţiile organice, cât şi şcoala, înţeleasă ca un program de activări asupra *datum*-ului copilului, au una dintre cele mai însemnate influenţe asupra desvoltării sale ulterioare, ţinând seamă că aceste două instituţii lucrează cu un copil fraged, neformat, şi nu au de luptat cu greutatea adevărului exprimat de filosoful Seneca: „E mai uşor de mlădiat un suflet tânăr, decât să desrădăcinăm relele care s'au înmulţit odată cu noi"

* * *

Greşala pedagogilor este însă că au considerat copilul potrivit unei concepţii filosofice personale, fie în raport cu adultul. Rousseau s'a ridicat împotriva acestor puncte de vedere şi, cu toate că se observa şi la el o delimitare concepţională (copilul e bun dela natură, pur) a subliniat că după cum omenirea are locul său în ordinea lucrurilor, ***copilăria are locul său în ordinea vieţii umane*** şi ca urmare: „il faut considérer l'homme dans l'homme et l'enfant dans l'enfant" [3]). Şcoala pedagogică germană a socotit copilul rău dela natură, purtând un convoiu întreg de moşteniri grele, de perversiuni. Scopul educaţiei după unii ar fi scoaterea copilului din mijlocul societăţii şi educaţia negativă, după alţii reprimarea tuturor păcatelor moştenite, fie şi pe cale brutală. (Citim în ziare, din Hamburg, că în şcoala naţional-socialistă a celui de al treilea Reich este permisă bătaia. Comentariile sunt inutile. Statul are nevoie de *instrumente nu de elemente*, de aceea coborîrea aceasta pe treptele omului de cavernă).

[3]) Citat de Jean Bourjade: L'intelligence et la pensée de l'enfant, pag. 10.

Este copilul o fiinţă neperfectă? Are el defecte, ale lui proprii? Este vinovat prin vreunul din ele? Iată răspunsul unui om de ştiinţă: „Pentru omul de ştiinţă copilul nu se naşte nici bun nici rău, ci pur şi simplu vine pe lume. Nu e drept deci ca să sufere chiar din leagăn de pe urma concepţiei noastre metafizice" [4]).

La fel, Claparède, insistând asupra legii autonomiei funcţionale a copilului, afirmă: „copilul nu este, considerat în sine, o fiinţă neperfectă; este o fiinţă adaptată împrejurărilor care îi sunt proprii; activitatea sa mintală este potrivită trebuinţelor sale, iar vieaţa sa mintală constitue o unitate".

Cât de greu de înţeles e sufletul copilului! Defectele copilului? Ceea ce nu înţelegem la copil, desemnarea deosebirii dintre noi şi copil, iată ce taxăm ca defecte. Dr. Gilbert Robin continuă: „Un defect ar presupune un motiv întemeiat de vină. Intr'un mediu potrivit cu tratamentul pe care îl cere cazul său, un copil însă nu merită niciodată o acuzaţie. Defectele copilului au fost născocite de nepriceperea, neştiinţa, laşitatea şi despotismul adultului. Sunt halucinaţiile păcatelor noastre moştenite, căci atribuim unor nevinovaţi şi exteriorizăm ceea ce mocneşte confuz în noi".

Propriu vorbind, în înţelesul ideal al cuvântului, copil normal—risc afirmaţia—nici nu există. Să admitem cazul că trupeşte copilul, datorită ortopediei pre-şi post-concepţionale, este bine desvoltat. Ce facem însă cu sufletul său? Cum putem scăpa de mediul social, cu atâtea prejudecăţi? Ce facem cu iubirea nesăbuită a părinţilor sau ura lor? De asemeni, lipsa de tact şi nepregătirea educatorilor? Cine va putea curăţi de buruiană rea sufletul copilului, prin o nouă ortopedie: *ortopedia mintală?*

Ura, frica, minciuna, lăcomia, laşitatea — sunt fructe ale creşterii copilului în familie, ale complectei lipse de pregătire pedagogică a părinţilor. Mă refer la mediul aristocratic al societăţii, pentrucă în mediul rural şi muncitoresc e o adevărată noapte a mizeriei, propriu zise şi a celei de suf-

[4]) Cf. Dr. Gilbert Robin: Copilul fără defecte, pag. 15.

let. De o parte întâlnim răsfăţul şi veleitatea de descotorosire, de alta empirismul şi brutalitatea. Atât unele cât şi altele produc în sufletul copilului nevroze, foarte justificate din punct de vedere al acestul fel de creştere. Doctorul Robin foarte bine notează: *Copilul n'ore duşmani mai aprigi decât părinţii;* din această pricină educaţia copilului cere mai întâi educaţia părinţilor [5])

Ori misiunea de pedagog e nemaipomenit de dificilă şi delicată. Este lucru constatat: părinţii sunt proşti pedagogi. Trebue atâta abnegaţie, lepădare de sine, încât sentimentul patern sau matern nu o poate suporta. Cunoştinţe bogate de psihologie, de medicină, biologie, psihiatrie, o practică asiduă într'un laborator sau clinică, iată ce trebue să posede fiecare pedagog (indiferent dacă e în învăţământul primar, secundar sau universitar). Încă un punct de vedere pentru dreptul învăţătorilor la învăţământul academic. Încă o constatare tristă pe marginea învăţământului nostru popular.

Ei bine, dacă cei chemaţi să facă educaţia copiilor nu răspund înaltei lor misiuni, ce să mai vorbim de nepregătirea, aproape imposibilă a părinţilor...

Pentru aceasta s'a preconizat internatul şcolar. Dar ce facem cu educaţia pre-şcolară a copiilor? N'ar fi bine ca Statul să-şi asume în întregime rolul de educator al vlăstarelor pe care se sprijină pilonii viitorului său? Institutele de perfecţionare şi şcoalele model să răsară pe întinsul ţării ca o bucurie de vreme nouă.

* * *

Instituţiile şcolare pe care le avem, cu toate că un suflu nou caută să pătrundă în toată organizaţia de Stat, sunt învechite. Acelaşi didacticism steril continuă a justifica existenţa şcoalei. Câţi dintre actualii educatori sunt şi medici? Şi e clar: *nemo paedagogus nisi biologus.* Câţi dintre medicii care vizitează şcoalele au trecut dincolo de cămaşa şi unghiile mai mult sau mai puţin murdare ale copilului? Un elev abătut, leneş, e lăsat repetent, pur si simplu, Cine-i va ridica însă vălul aparenţei indiferenţe pentru a pătrunde în taina sufletului său? Un copil, după înfăţişare vioiu, nes-

[5]) Op. cit. pag. 41 & passim.

tatornic, va fi trecut cu laudă în clasa următoare, cu toate că puterea lui mintală e un chin trist şi închircit.

Câţi medici — mai departe — au întrebat copiii dacă au mâncat, şi ce anume? Şi care au fost măsurile de dumnealor prescrise? (Dacă se poate prescrie vreo măsură în această direcţie...) „Învăţământ egal şi obligator", spune legiuitorul. Copiii sunt, oare, egal desvoltaţi pentru un învăţământ „egal şi obligator"?

Materia de învăţământ, — trebue să i se diminueze însemnătatea şi generalitatea. Inteligenţa fiecărui copil are hotarele ei deosebite care se cer bine cunoscute şi conturate. Totul să se supună armonioasei desvoltări ale copilului.

Am în faţă o carte de citire pentru clasa III a Învăţătorilor Gorjeni. Să privim puţin pozele. La pag. 76, pentru a se ilustra care principiu pedagogic? — o fetiţă trântită jos, pe nume Mioara, şi alături, groaznic, înfricoşetor, un bandit luând-o la fugă, în dreapta cu un cuţit plin de crime. La pag. 113, un om spânzurat de o creangă; citiţi: feciorul de om bogat. Iată că şi la Religie, prima lecţie: David, e perfect ilustrată... Un trunchiu voluminos de om, fără cap, cu sabie uriaşă, lucitoare, încovoiată, alături — şi, lângă el, victorios sau teatral, un pitic, în mâni cu o căpăţână hidoasă, — preţul înfrângerii. Citiţi: David şi Goliat.

Să ne mai plângem de frica sau cruzimea la copii? [6])

* * *

Subiectul e ademenitor. Ar putea fi reluat pe toate laturile. Realitatea însă nu se va putea schimba dacă Statul nu-şi va lua în serios rolul de educator suprem, organizând ştiinţific copilăria, cultivând temeinic pe acei în mâna cărora va trece creşterea generaţiilor de cetăţeni destoinici de care are atâta nevoie şi, în sfârşit, creând institute şi laboratoare corespunzătoare idealului educativ, viu în acest timp.

Copilăria trebue organizată, copilul trebue apărat. Aceasta e cerinţa popoarelor conştiente de misiunea lor.

Ion Bădărău

---

[6]) Monopolul cărţilor de şcoală va pune, credem, capăt acestor *calamităţi educative.*

Legea Serviciului Social*)

de prof. **D. Gusti**

Sub regimul înfăptuirilor, care îndepărtând vechile formule şi clişee, nu ţine seamă decât de nevoile mari ale ţării, s'a întocmit o lege a Serviciului Social, considerată de unii pe nedrept de „revoluţionară". Căci ea a fost pregătită printr'o muncă de experimentare de cinci ani.

In ziua de 6 Iunie din acest an, când s'a inaugurat în prezenţa Majestăţii Sale Regelui, expoziţia lucrărilor echipelor studenţeşti din 1937, la Muzeul Satului, am zis, în cuvântarea ţinută, textual: „Ne îngăduim a crede sosit timpul acum, când România din hotare în hotare se umple de un nou spirit, ca experienţa adunată sub ochii Majestăţii Voastre, de Fundaţia Culturală Principele Carol, să fie pusă la îndemâna tuturor celor peste 15.000 de sate şi 172 de oraşe, care să se poată bucura de aceeaşi acţiune de însufleţire pe care dealtfel o şi aşteaptă cu înfrigurare".

Mai interesant este faptul, că chiar străinii ce ne vizitează echipele, îşi exprimă, pe lângă uimirea de mintea limpede şi sufletul primitor al săteanului, dar şi de noutatea şi seriozitatea operei echipelor, propunând chiar transpunerea şi împrumutul metodei de rânduire a satului românesc în ţara lor, pentru satele lor.

Iată, dar, că legea Serviciului Social corespunde unei adevărate necesităţi, de vreme ce din atâtea puncte diferite ea a fost solicitată.

Dar legea „Serviciului social" îşi are o origine şi mai veche; ea a fost întrevăzută cu o clară intuiţie de om de stat, încă din fragedа tinereţe a Prinţului Moştenitor de altădată, Regele Carol II de astăzi. Intr'adevăr, iată cum însăşi M. S. Regele, în ziua de inaugurare a reluării operei

*) Conferinţă rostită la Radio-Bucureşti.

Fundaţiei „Principele Carol", se exprimă: „Când în anul 1920, Mi-a venit gândul plin de un avânt tineresc, de a crea această Fundaţiune, am fost mânat de ideia că în urma marilor reforme, împroprietărirea ţăranilor şi votul obştesc, mai era şi un foarte mare pas de făcut pentru ridicarea şi aşezarea acestei ţări, acolo unde trebue. Am fost convins, că numai prin drepturile politice şi printr'o înzestrare a locuitorilor nu se poate ajunge la scopurile dorite, şi de aceea, întemeind această Fundaţie, am dorit să pătrund cât mai adânc în mijlocul poporului, începând o adevărată operă de îndrumare zi de zi, ceas de ceas, ca să putem ajunge să ne fălim şi noi, cum se fălesc şi alte ţări, cu sate — nu numai pitoreşti — dar cu sate frumoase, cu sate sănătoase".

Iată originea „revoluţionară" a legii serviciului social.

Legea aceasta, gândită cu prudentă înţelepciune, este trăită ani de zile şi urmărită cu pasiune în munca împlinită şi supravegheată de fundaţia culturală regală Principele Carol, în atâtea şi atâtea sate din ţară, în peste 2000 de cămine culturale, şi în programele de lucru alcătuite cu grijă. Abia atunci, când metoda de ridicare a satului românesc s'a dovedit practică şi rodnică, atât descoperitorilor şi mânuitorilor ei, prin probele pe teren, cât şi autorităţilor şi marelui public, prin fapte şi prin expoziţii, a venit şi legea ca o încununare!

Legea, adăugând doar ca noutate: caracterul de generalizare, de permanenţă şi de supraveghere sistematică, a ceea ce fusese până acum numai fragmentar, periodic şi de scurtă durată

Prima caracteristică a legii Serviciului Social este elasticitatea şi realismul ei.

Legea nu inventează o realitate socială românească nouă, care să fie apoi impusă ori suprapusă realităţii actuale. Ea nu impune şi nu inventează nimic, ci preconizează descoperirea nevoilor satelor, pentru a le satisface apoi integral. Ea are la bază adevărul ştiinţific. Intr'adevăr, satele româneşti, dacă sunt asemănătoare, nu sunt niciodată identice. Greşala fundamentală a legislaţiei româneşti (agrară, şcolară, econo-

mică, financiară ori administrativă) a fost tocmai presupunerea unui sat, egal cu el însuşi, acelaşi pe toată ţara.

Cercetările monografice (pe care şcoala sociologică din Bucureşti le practică de peste 15 ani) au dovedit cu prisosinţă aceasta, răscolind până în adâncime realitatea sătească şi constatând cât de mare este prăpastia între ţara reală şi ţara legală Ţara legală trebuind să se clădească pe ţara reală, şi nu dimpotrivă, cum pare că se credea până acum.

Este clar că o ridicare a satelor trebue să se întemeieze pe cunoaşterea nevoilor lor, adică să se întemeieze pe satul concret. Satul fiind însă o unitate socială vie şi indestructibilă, cunoaşterea lui va fi în mod necesar, totală.

Solidarităţii problemelor teoretice ale satului îi corespunde o solidaritate a soluţiilor practice de ridicare a lor.

Altfel, oricât pământ s'ar da şi oricâte instrucţii dela Centru s'ar trimite, ţăranul nu va putea deveni nici bun agricultor şi nici bun cooperator.

Pe de altă parte, desigur, un ţăran oricât ar fi de înstărit şi cultivat, cu un trup uscat şi mâncat de boli, vai de el! Dacă buna stare sanitară atârnă la rândul ei de felul de nutriţie, care iarăşi atârnă de starea materială şi de chipul cum ştie ţăranul să se alimenteze, să locuiască, să se îmbrace, să doarmă şi să ducă un regim de igienă civilizată, cu întrebuinţarea băilor şi a săpunului, starea biologic - sanitară atârnă în ultimă instanţă de gradul de conştiinţă culturală a ţăranului.

Vedem, deci, cât sunt de împletite împrejurările de viaţă ţărănească, cum se condiţionează reciproc unele pe altele, cum nu poate fi înţeleasă una fără alta, cum, adică, un ţăran normal are nevoie să fie sănătos, şi în acelaşi timp, să aibă o gospodărie rentabilă, un standard de viaţă şi deprinderi civilizate şi o conştiinţă morală şi cetăţenească ridicată. Numai aşa viaţa ţărănească poate fi ridicată din ruina în care se află Ţăranul dezgheţat Gheorghe Vlad Ududeac, a prins cum se poate mai bine ceea ce trebue ţăranului pentru o reconstrucţie temeinică a existenţei sale! li dăm cuvântul: „Dacă cumva — ferească Dumnezeu —te îmbolnăveşti, domnul doctor are toată grija să te facă sănătos, ca apoi să poţi merge cu

domnul inginer agronom ca să-ţi stropească pomii roditori şi să-ţi arate cum să-ţi lucrezi mai bine pământul, să dea rod bun, ca să-ţi poţi creşte şi animalele bine — căci de boala lor n'ai nicio grijă că domnul doctor veterinar bine le mai ştie leacul la toate şi te scapă de năcazuri.

„Ş'apoi, dacă eşti sănătos, animalele sănătoase, poţi munci fără grijă, dar mai trimiţi şi nevasta sau fata, ca domnişoara profesoară s'o înveţe cum se pot pregăti şi nişte bucate mai bine pentru trupul istovit de muncă

„Şi, după ce munceşti o săptămână de zile lucrătoare, vine şi Duminica cea cu şezători, la care domnul şef al echipei regale — pentru o ghicitoare — îţi dă revista cea mai frumoasă: Albina sau Curierul echipelor studenţeşti — ca să-ţi mai înmulţeşti cunoştinţele şi să-ţi mai limpezeşti mintea de munca din celelalte zile".

Iată întreg programul.

Ei bine, această vastă operă de educaţie ţărănească, această reformă totală a vieţii ţărăneşti, formează al doilea punct important al „Legii Serviciului Social", prin crearea Căminelor Culturale.

Căminul Cultural pune temelii noi pentru acţiunea de civilizare a păturii noastre rurale şi formează instituţia fundamentală de reformă a satelor.

Căminul Cultural este o întâlnire fericită a unei îndoite solidarităţi: o solidaritate între autorităţile publice ce lucrează pentru sat, aşa că de astăzi înainte agronomul, medicul, veterinarul, preotul, învăţătorul, vor lucra mână în mână, cu foloase infinit mai sporite, decât cum lucrau, izolat, şi apoi o solidaritate a sătenilor, care prin strângerea lor laolaltă, pe deoparte, vor ajuta biserica, şcoala şi administraţia, în rosturile lor, iar pe de altă parte, vor lucra după un plan bine întocmit şi bazat pe cunoaşterea adâncă a nevoilor satului, în ordinea întăririi sănătăţii, a îndrumării muncii către o mai bună producţie şi a înălţării sufletului şi minţii lor în obştea satului, prin crearea a ceea ce se numeşte astăzi „voie bună". Cea mai bună caracterizare a Căminelor Culturale a dat-o Majestatea Sa Regele: „Opera Fundaţiei este o operă migăloasă, spunea M. Sa în cuvântarea Sa la 19 Mai 1934, este

o operă de lucru în nuclee. Noi vrem, prin întărirea Căminelor Culturale sătești, adică prin întărirea unei organizații aș putea zice de tutelă morală asupra satului, să ajungem la scopul acesta, la ridicarea atâta individului, cât și a comunității"

Căminul Cultural, organizat pe aceste baze, va exista nu formal, ca o firmă, sub forma unui comitet, ci ca o forță reală, creatoare și organizatoare, menită să reclădească satul pe temelii solide noi, trainice și capabile de propășire continuă.

Pentru trezirea energiilor și interesului pentru sat și a voinței de mai bine adormite la sate, legea Serviciului Social introduce un nou element: obligativitatea unui stagiu la țară, pentru cărturarii universităților și școlilor noaste superioare.

Până acum, sute de studenți se ofereau să-l facă de bună voie, timp de trei luni, în fiecare vacanță, în satele din tot cuprinsul țării. Legea nu face decât, de altfel după dorința exprimată de studenți, să consfințească și să generalizeze acest început fericit al echipelor regale studențești.

Principiul, metoda și planul de lucru al Echipelor, vor rămâne aceleași!

Și aici, M. S. Regele a găsit cele mai potrivite cuvinte lapidare de caracterizare: „Noi nu am pornit la drum, spunea M. S. astă vară, la inaugurarea celei de a 4-a expoziție a echipelor regale studențești, cu idei preconcepute. Noi nu am venit în mijlocul satelor ca niște dascăli cu intenția de a școlarici pe elevii minori. Noi am venit să învățăm noi înșine și, din învățăceii, care au fost echipierii noștri la început, au devenit dascălii țării. Aici este baza mare a acestei opere și temelia ei morală".

Introducerea Serviciului Social obligator pentru tineret, are, într'aderăr, o semnificație profundă și simbolică. Mai întâiu, este datoria de recunoștință și de solidaritate pentru cei 83 la sută din neamul nostru, care nu din vina lor, au rămas până acum într'o stare pe care n'o merită.

De aci, obligația morală de a lua contact cu viața sănătății sătești, a o sluji, a i se dărui și a aduce acolo lumina, pe care țăranul o așteaptă cu nesaț de multă vreme.

Astfel se va naște o nouă intelectualitate, activă și

creatoare, care va face să dispară contrastul de astăzi, aşa de dureros, şi graniţa sufletească atât de nedreaptă, între sat şi oraş!

O intelectualitate realistă, ce va şti să cetească în cartea vieţii cu adevărat românească, lectura pe care nicio carte şi nicio învăţătură de pe catedră nu le-ar putea-o da.

Legea Serviciului Social mai prevede, însfârşit, un al patrulea element constitutiv.

Pentru ca tot ce s'a pus astfel la cale să aibă sorţi de izbândă, este nevoie de oameni pregătiţi, ce să poată fi la înălţime, fie că este vorba de cunoaştere, ori de activarea tineretului la sate, ori de conducerea căminului cultural. Legea încredinţează în acest scop pregătirea cadrelor de tot felul unor cursuri şi şcoli speciale. Aceste şcoli şi cursuri ţărăneşti, de echipieri sau de conducători de cămine, au fost organizate în anii din urmă, în măsură mai restrânsă, însă cu mare folos şi cu mare răsunet. Sunt tipuri noi de şcoli, care au un mare viitor pentru opera de regenerare a satelor, adică a Neamului.

După cum reiese din expunerea mea, legea Serviciului social stă înaintea noastră nu ca un semn de întrebare, ci ca o unealtă de lucru, care în mic a şi fost încercată şi este bine cunoscută.

Iar cele patru compartimente ale ei, Institul de cercetări sociale al României, Cămine culturale, Serviciul social obligator şi Şcoli de îndrumare, nu au o justificare autonomă, ci toate se ajută şi se complectează reciproc, făcând parte dintr'un tot organic.

Legea Serviciului Social deschide perspective grandioase şi orizonturi noi pentru reînoirea şi întărirea vieţii naţionale.

Scopul: reorganizarea şi înălţarea satului — unitatea de bază a societăţii româneşti — propăşirea solidă a locuitorilor lui — stratul de populaţie, pe care se sprijină aşezarea naţională şi care formează imensul rezervor de viaţă proaspătă este prea mare şi prea ispititor, ca să nu concentreze cu căldură şi entuziasm toate puterile şi toate voinţele!

Trăim într'o atmosferă internaţională, atât de incoherentă şi anarhică, încât pacea poate fi în orice moment turburată,

surpându-se orice garanție juridică. De aceea, pretutindeni vedem că afirmarea puterii militare nu ajunge. Ea trebue să fie însufleţită de o putere morală de neînvins. Această forță morală se traduce în mobilizarea colectivă și civilă a tuturor factorilor de viață națională. Este armata nouă. Legea Serviciului Social chiamă sub un singur steag și în jurul unui program unic de solidaritate națională, toate autoritățile publice, pe tineretul intelectual dela orașe, pe muncitorii manuali dela sate, pe toți profesioniștii, pe toți cetățenii luminați ai țării!

Desigur, vom spune nerăbdătorilor, opera aceasta fiind uriașă, nu se poate desăvârși prin bagheta magică, într'o clipă, fiind o operă la care își vor depune obolul lor toate generațiile, de după noi!

Să începem însă. Acesta este comandamentul momentului.

Căci Serviciul Social, ce pune în serviciul neamului și al statului această superbă solidaritate dinamică, este într'adevăr un serviciu național, din care niciun român, cu adevărat pătruns de patrimoniul activ și creator, nu poate lipsi!

Insemnări despre şcoala primară din Anglia

„Educaţia nu înseamnează a învăţa poporul să ştie ceea ce nu ştie. Înseamnează a-l învăţa să se poarte cum nu se poartă".

Ruskin

Pentru ca cineva să înţeleagă şi să aprecieze la justa lui valoare spiritul care însufleţeşte învăţământul din Anglia, trebue să cunoască măcar în linii mari, evoluţia ei istorică. Trebue, cu alte cuvinte, să urmărească fenomenul social englez în ritmica devenirii lui istorice, fără de care orice judecată a acestuia riscă exagerarea sau chiar falsa interpretare.

Sub acest raport, Anglia reprezintă faţă de restul lumii civilizate, o unitate specifică. Istoria ei este înfăţişarea fidelă a unei evoluţii lente şi în permanenţă verificată de experienţa practică. Instituţiile engleze, indiferent care este rolul lor în complexul social, şi-au modificat şi continuă să-şi modifice structura numai atunci când viaţa o cere şi numai în măsura în care inovaţia respectivă satisface nevoile de adaptare ale statului şi ale imperiului la nişte condiţii noi de existenţă.

De aici rezultă pe de o parte, o strânsă conexiune între trecut şi prezent, *actualul* născând în majoritatea cazurilor din *ceea ce a fost, plus coeficientul de adaptabilitate la realităţile vremii,* iar pe de altă parte, importanţa mare pe care o acordă poporul şi oficialitatea engleză sensului material din fiecare verigă ce vrea să se alăture lanţului ei evolutiv.

Anacronismul dintre instituţiile din Anglia şi cele de pe continent a căror desvoltare s'ar părea că a depăşit cu o lungime însemnată pe cele dintâi, îşi pierde orice semnificaţie dacă avem în vedere că Englezul ţine mai mult la aşezămintele vechi, dar constituite pe temelii reale, decât la cele noi al căror rezultat ar ţine de aproximativ. In Anglia spi-

ritul progresist nu-şi justifică dreptul la oprobiul public şi oficial decât motivat de *tradiţia devenirii normale* şi aceasta fondată pe coloanele dure ale valorilor practice câştigate.

De aici s'ar putea trage concluzia că viaţa colectivă (şi individuală chiar), a Englezului este îngrădită în limitele unui tradiţionalism îngust până la imposibil, care face cu neputinţă acordarea ritmului istoric al Angliei cu acela al statelor de pe continent. Când, în realitate, libertatea de a-şi însuşi un anumit punct de vedere într'o chestiune, ori de a-şi expune vederile privitoare la schimbarea sau înlocuirea unor practici existente cu altele noi aparţine în Anglia oricărui cetăţean luminat. Ceea ce face ca această libertate să nu îmbrace forma unor excentricităţi (cum se întâmplă adesea în America, de exemplu), *este caracterul echilibrat al poporului*, caracter ce-şi trage rădăcinile din *şcoală*.

* * *

Învăţământul englez împărtăşeşte pe deplin condiţiile care dirijează evoluţia societăţii în general. Ideea că progresul trebue să nască din formele existente prin acordarea lor la realitate constitue una din caracteristicile învăţământului din Anglia. De aici şi încetineala, (ce aduce o neutralitate retrogradă), cu care-şi însuşeşte şcoala engleză noile orientări din acest domeniu. O altă caracteristică a învăţământului englez o formează *localismul*. In alţi termeni, libertatea fiecărei şcoale de a-şi croi programul în raport strâns cu mediul înconjurător. Fapt care este justificat atât de concepţia practică a şcoalei, cât şi de independenţa ei faţă de stat. In Anglia, şcoala înainte de a fi un produs al statului a fost o creaţie a iniţiativei particulare, pe baza căreia s'a organizat autonom, iar autonomia ei continuă să existe şi astăzi. Controlul financiar şi administrativ pe care-l efectuiază oficialitatea nu-i răpeşte libertatea de a-şi confecţiona stilul educativ după cerinţele locale. O intervenţie predominantă a statului în şcoală este în curs de efectuare, cu toată rezistenţa societăţii care nu înţelege deocamdată să renunţe la drepturile câştigate asupra unei instituţii ce-i aparţine dela origine.

Rostul învăţământului englez este formarea de caractere. Toată atenţia pedagogului englez este concentrată în jurul problemei de a forma caractere. (*Nicolae Petrescu*: Anglia; p. 285). In care scop, foloseşte pe o scară întinsă elementul practic. Se vede şi aici tendinţa general-pozitivistă care domină spiritul individual şi colectiv în Anglia.

La început instrucţiunea publică engleză a fost apanajul iniţiativei particulare, şi până astăzi cel mai important factor din acest punct de vedere. Cu timpul însă biserica (cum s'a întâmplat de altfel în mai toate ţările), a luat asupră-şi cea mai mare parte din învăţământul elementar. Sub domnia autorităţii clericale, şcoala a devenit o instituţie cu caracter tezist. O atmosferă de mistică religioasă venea să înăbuşe orice tendinţă care nu ducea de-a-dreptul la... Biblie. Prelungirea întunerecului în rândul poporului de jos, astfel mai uşor de condus şi exploatat, este singura raţiune a intervenţiei clericale, pe atunci o forţă însemnată în orientarea vieţii economice şi spirituale a Angliei. Din această pricină, accesul fiilor din popor la şcolile mai înalte devenea aproape cu neputinţă.

Despre obligativitatea învăţământului primar nu se vorbeşte decât din 1870, când a fost făcută legea lui Foerster în acest sens. Obligativitatea voluntară din Regatul Unit, ori cea ordonată în Scoţia de Regele Iacob al IV-lea, ne arată că învăţământul englez nu intră încă în sistemul preocupărilor de stat. Abia în 1835, Parlamentul vota cea dintâi subvenţie pentru şcoala elementară (20.000 lire sterline). De acum începe şi răspunderea statului faţă de instrucţia primară.

Obligativitatea învăţământului elementar decretată prin legea din 1870 şi întărită prin dispoziţiunile celei din 1880 nu a fost susţinută însă şi de gratuitatea acestuia, până în 1891. Aşa se explică efectul slab al prevederilor din legea lui Foerster.

Crearea Departamentului Instrucţiunii Publice în 1839 şi reforma din 1900, în virtutea căreia autorităţile şcolare aveau puterea să impună efectiv frequenţa şcolară până la 14 ani, subliniază o etapă însemnată în evoluţia progresistă a şcoalei engleze.

In 1918 o nouă lege impunea obligativitatea şi pentru „şcolile de continuare". (Această categorie de şcoli cuprinde pe cele intermediare şi profesionale). Iar în 1921, prevederile anterioare privitoare la instrucţia publică elementară au fost centralizate într'o lege cu caracter general pentru Anglia propriu zisă şi Ţara Galilor, care poate fi extinsă şi asupra Scoţiei. (Irlanda face excepţie ca una care-şi organizează învăţământul în spiritul celui din Statele-Unite).

Ierarhizarea instrucţiei publice engleze se realizează în următoarele categorii: instrucţia elementară, instrucţia secundară, instrucţia universitară, în care intră uneori şi colegiul în înţelesul american al termenului, şi instrucţia tehnică. Pe lângă acestea, învăţământul englez mai cuprinde două categorii de instrucţie, anume: instrucţia industrială şi reformatoare, dedicată cu deosebire muncitorilor, întârziaţilor şi elevilor realcitranţi şi instrucţia copiilor deficienţi în care se cuprind orbii, surdo-muţii, epilepticii şi toate elementele anormale. (Op. cit. p 293 şi urm.)

Şcoala primară în Anglia durează patru ani, după care se poate trece în învăţământul secundar. Cei care nu au posibilitatea să facă acest lucru pot urma o şcoală cu cinci clase; aşa numita şcoală intermediară.

Programa cuprinde cunoştinţi elementare din toate domeniile: aritmetică, şt. naturale, geografie, istorie, limba maternă, etc. Religia îşi mai păstrează ceva din vechiul loc doar în şcolile particulare, încolo se reduce la citirea din Biblie. Dexterităţile practice ocupă iarăşi o poziţie foarte însemnată la unele din şcoale. Subliniem că pe lângă acestea şi în special în oraşele mai mari, funcţionează şi câte un *Kindergarten* (şc. de copii mici).

Efectele gratuităţii învăţământului, decretată în 1891 este confirmat de numărul mare al copiilor care frequentează şcoala dela această dată încoace. Aşa, în 1933, în Marea Britanie cifra acestora se ridică la 7.?63.991. (Calculul cuprinde Anglia propriu zisă, Ţara Galilor şi Scoţia. Vezi op. cit. p. 295, în notă).

Numărul şcoalelor şi repartiţia lor în raport cu factorul care le susţine se prezenta astfel în 1930: 9.548 de şcoli erau

susţinute din fondurile publice, *11255* din contribuţii particulare, dintre care Biserica anglicană are 9.677, Romano-catolică 1.177, Metodiştii 112, Evreii 12, iar alte confesiuni, instituţii sau persoane 271. (Op. cit. p. 295). In această situaţie, iniţiativa particulară îşi menţine încă prioritatea faţă de aceea a statului. Iar caracterul învăţământului rămâne lipsit de unitate, element care este sacrificat în avantajul localismului de care vorbeam mai sus.

Controlul şcoalei în Anglia aparţine unor eforii şcolare. M. I. P. inspectează învăţământul în mod indirect, greutatea în acest sens rămânând tot pe autorităţile locale. De aici rezultă raportul strâns între societate şi instituţia sa, raport care nu va fi normalizat şi înlocuit cu acela al statului de cât printr'o democratizare de adâncime a şcoalei. Faptul ţine însă de viitor. Când circulaţia tuturor cetăţenilor statului va putea fi efectivă prin toată ierarhia acestei instituţii, atunci se va putea vorbi de o democraţie constituită pe baze largi şi, în consecinţă, va putea fi vorba şi despre un învăţământ al masei. Dezideratul convine de altfel foarte bine şi continentului..

Vasile Chicu

Cursurile de perfecţionare ale învăţătorilor din Moldova

Măsurarea inteligenţii

de Gh. Comicescu

Psihologia este o ştiinţă de dată recentă. Sunt două concepţii psihologice opuse: *Atomismul psihologic*, s'a născut sub dominaţia ştiinţelor naturii. In lumea materiei este o strânsă dependenţă datorită legii gravităţii. Există o lege a atracţiei universale în lumea materiei. Oamenii de ştiinţă au căutat să găsească şi în lumea psihică o lege a gravităţii şi au găsit-o în *asociaţie*. Senzaţiile sunt elementele cele mai simple; acestea se unesc şi ne dau cuprinsul unui moment sufletesc. După asociaţionişti, fenomenele superioare sufleteşti se explică prin asociaţie. Ceea ce este demn de reţinut, este că atomii îşi păstrează individualitatea valorii de atomi psihici care sunt senzaţiile şi reprezentările. Această psihologie asociaţionistă a avut urmări în pedagogia practică; exagerându-se funcţia asociaţiei, s'a exagerat şi valoarea cunoaşterii şi în modul acesta s'a creat pedagogia întelectualistă. S'a exagerat funcţia memoriei, şi, din acest motiv, s'a ajuns la materialismul didactic. Avem cunoştinţe multe dar nu-s bine închegate. Tot din această cauză s'a ajuns la compartimentarea materiei de învăţământ. In modul acesta se artificializa cunoştinţa, — cunoştinţa se prezintă în bloc şi nu în compartimente. In decursul timpului s'au ivit pedagogi care au combătut această concepţie atomistă a psihologiei. După ei senzaţia nu poate să fie elementul de bază al psihologiei. Senzaţia îşi schimbă natura. Exemplu avem martirii creştini, care, deşi schingiuiţi până la moarte, aveau senzaţia de plăcere că rabdă pentru Iisus.

O altă concepţie, opusă celei dintâi, este concepţia care pleacă dela întreg, este *concepţia integralistă*.

O directivă a concepţiei integraliste este *concepţia configuraţiei*. Altă directivă psihologică tot de natura integralistă este concepţia *behavioristă*, o concepţie mecanică a vieţii

sufleteşti. Reduce viaţa sufletească la o serie de reacţiuni. A învăţa înseamnă a fi capabil de un nou compartiment. Ceea ce ne face plăcere, învăţăm; ceea ce nu ne face plăcere, lăsăm la o parte.

Concepţia aceasta ne duce la un nou atomism.

Altă directivă este *psihologia biologică*. După această concepţie organismul este dotat cu puterea de a reacţiona unitar. Psihologia aceasta aduce în discuţie şi problema eredităţii. Nu vorbeşte însă nimic de realitatea sufletească, deci identifică viaţa sufletească cu această reacţiune integrală.

Concepţia vitalistă; în această concepţie centrul de gravitate este „eul"; el este un punct din care pleacă viaţa sufletească şi în „eu" se împletesc toate. Eul este un element primitiv şi original. Eul acesta este punctul vital, el este individual şi activ. Psihologia modernă este activă. Dar ce este acest eu în esenţă? Trebue să căutăm ceva care să înlocuiască anonimatul eului şi aceasta a făcut-o Stern, *înlocuind eul cu persoana.*

Persoana este o structură şi structura este o unitate în care părţile sunt angrenate în întreg. Prin urmare partea nu-i reală decât în strictă dependenţă de întreg. Întregul este partea principală, iar părţile sunt secundare. Persoana se naşte cu anumite dispoziţii, aşa cum razele de lumină vin dela un izvor comun.

Nu poţi detaşa razele de soare din el. Aceste dispoziţii sunt puteri; dar puterile personale sunt în strictă dependenţă de persoană.

Persoana trăieşte două feluri de stări:

1) starea de linişte când nu vine în conflict cu mediul;

2) starea când persoana este în conflict cu mediul.

Şi aici persoana trebue să reacţioneze, să fie activă.

Psihologia individualistă este la un pol opus cu cea behavioristă.

Individualiştii găsesc acest chiag în „înţeles". Din punct de vedere technic interesul este ceea ce putem alege din mai multe ipoteze; este o valoare, o *normă.*

Eduard Spranger stabileşte norma estetică, religioasă, etc.

Un fapt nou îl înţeleg dacă am în mintea mea norma.

Privesc un tablou şi dacă n'am norma în mintea mea, nu pot să-l înţeleg.

Aceasta se numeşte psihologie spirituală. Psihologia aceasta neglijează individul. Ea se orientează după lumea valorilor.

De pe urma acestei psihologii integraliste au rezultat anumite programe de învăţământ. In Germania, sistemul de învăţământ Manheim ; apoi programul centrelor de interes ; mai este apoi învăţământul care cere să plecăm dinăuntru în afară, să plecăm dela acel factor activ şi creator care este sufletul copilului. Şi o altă urmare este individualizarea învăţământului.

Experimentul psihic

Viaţa sufletească este o realitate fenomenală şi, de aceea, noi n'o putem înţelege ca pe un fapt precis ; ea este ceva ipotetic. Această realitate o vom înţelege prin experiment. Dintre toate fenomenele cel mai complex este cel psihologic El presupune o realitate organică, dar presupune cauze interne. Fenomenul social este şi acesta destul de complicat. El ne arată raportul dintre individ şi individ, individ şi societate. Omul răspunde la mai multe norme : sociale, morale, religioase, estetice. Omul caută să se apropie de normă, căci norma este o abstracţie. Actele noastre trebue să le conformăm cu normele. Pe lângă obiecte numenale cunoaştem şi o realitate fenomenală, cunoaştem natura sub acest raport dinamic. Cu cât fenomenele sunt mai complicate cu atâta le cunoaştem mai greu.

Experimentul psihologic se aplică ca să măsoare o realitate. El trebue deci să fie unitate de măsură, să fie etalon şi să fie de aceeaşi esenţă. Unitatea etalon în lumea sufletească este testul. Avem mai multe soiuri de teste. Avem *teste de desvoltare* cu care se măsoară gradul de desvoltare la care a ajuns un copil. Ele variază în raport cu vârsta şi pregătirea şcolară.

Sunt apoi *teste de putere, teste de aptitudini* şi *teste de deprindere.*

Mai recente sunt *testele de caracter* şi *personalitate.* Dintre

testele de desvoltare sunt unele ce se aplică în şcolile experimentale şi la noi, dar mai ales în Apus.

Testul constă într'o serie de întrebări, scrise pe o fişă, ce se dă elevului. Unele întrebări sunt adevărate, altele sunt false. Sunt teste care au întrebări ce se pretează la mai multe răspunsuri. Ex.: De ce este lămâia aşa de acră? Aici se pot da mai multe răspunsuri: pentrucă oamenii o culeg prea de vreme, pentrucă n'o păstrează bine, etc.

Acest fel de test are avantajul că reduce munca copilului şi a învăţătorului numai la informaţie. Testul de informaţie este inferior „eseului" — (lucrarea propriu zisă); testul de informaţie este un instrument de informaţie, el nu înlocueşte eseul, ci îl complectează.

Testul de împerechiere. Se dă copilului, pe două coloane, două rânduri de date cu raporturi între ele. Poate fi o serie de fapte istorice puse în dezordine. Copilul dacă cunoaşte materia, le poate aranja.

Experimentul psihologic întroduce o unitate de măsură într'o realitate puţin cunoscută de noi. Această unitate de măsură e necesară pentrucă psihologia este o ştiinţă, şi ştiinţa nu se poate funda decât introducând *măsura.* Un fenomen nu-l putem pricepe decât raportându-l la altul.

Atunci se zice că ştiinţa este pozitivată.

Experimentul psihologic ne dă această unitate de măsură. Nu putem renunţa la cunoaşterea lumii fenomenale, mulţumindu-ne numai cu cunoaşterea lumii numenale—o substanţă. Testul este un mijloc de examinare rapidă şi o mai exactă măsură a copilului. Prin test avem un sistem de notare mai mare dela 1—100, nu ca în sistemul de notare şcolar dela 1—10.

Este ideal ca fiecare copil să fie educat în sensul aptitudinilor sale, orientându-l spre profesiunea care i se potriveşte.

Totuşi, experimentul a fost criticat. Unii spun că acest experiment se adresează numai unor funcţiuni izolate. Obiecţia nu-i valabilă, pentrucă şi în ştiinţă se lucrează aşa, şi celorlalte ştiinţe nu li s'a adus această obiecţie.

Se mai spune că nu putem cunoaşte decât funcţiile pe-

riferice; pe cele centrale nu le putem cunoaşte. Nici obiecţia aceasta nu poate fi valabilă, spune conferenţiarul, pentrucă noi când percepem, trăim, suntem angajaţi sufleteşte la obiectul pe care îl percepem.

Altă obiecţiune: psihologia experimentală caută să studieze copilul în comun, noi cunoaştem media. Extraordinar de fals, căci noi, pe lângă fişe, facem şi portretul psihologic al fiecărui copil. Totuşi, psihologia vorbeşte şi de copilul—medie. Copilul particular trebue să-l comparăm cu copilul—medie, un copil jalon.

Unii spun să renunţăm la experienţă şi să facem observaţie, pentrucă observaţia ne dă cunoştinţe continui, pe când experienţa ne dă cunoştinţe numai într'un anumit moment.

Experimentul, dacă îl întrebuinţăm o singură dată, hotărît că nu-i valabil; ne dă numai ceva accidental, de aceea trebue să-l repetăm. Aşa trebue să facem şi cu observaţia. Numai ce este permanent ramâne ca notă a structurii, şi nu-i accident.

Valoarea experimentului este condiţionată, este o valoare aproximativă şi iată pentru ce:

Realitatea numenală se certifică prin numărătoare: un obiect, două obiecte, trei obiecte, etc.—este o cunoştinţă cu caracter absolut.

Realitatea fenomenală se cantifică prin măsurătoare, şi măsurătoarea este aproximativă.

Numai în operaţiile spiritului este siguranţă

In experimentul psihic n'avem garanţia ce o avem la elementul fizico-chimic, pentrucă la fenomenul psihic variaţiile sunt mai mari decât la cel fizico-chimic.

Trebue deci să întroducem noţiunea de posibilitate în locul certitudinii pe care am dori-o.

Trebue să mai introducem şi noţiunea de interpretare. Ca măsură, întroducem testul-etalon Exemplu: un copil ajunge la citire numărul 75. Ce am aflat aici? Dacă tatăl copilului mă întreabă cum citeşte copilul, eu nu-i spun: la 75 (acesta este un simbol), însă trebue să înţelegem sensul acestui simbol.

Experienţa psihică are caracter ştiinţific cu o valoare condiţionată şi relativă, — încheie d. prof. Gh. Comicescu*).

*) După notele mele, *N. Blagoi.*

FOLKLOR BASARABEAN

Cules de ANA F. LEAHU

CÂNTECE DE LUME

Foaie verde rug de mure,
Pădure, verde pădure,
Frumos cântă cucu 'n tine —
Și mai gros și mai subțire,
Cum îi stă codrului bine.
Foaie verde rug de mure,
Pădure, verde pădure,
Dă-mi voie să intr'un tine,
Cu mândruța lângă mine.
Foaie verde viorea,
Nu te pot dragă lăsa,
Că ți-i mândra tinerea
Și-ai să faci păcat cu ea.
De-ai să faci păcat cu ea,
Să nu știe nimenea,
Să nu știe nici iarba :
Ea mi-a fost salteaua mea.
Să nu știe pietrele :
Ele mi-au fost pernele.
Să nu știe nici frunza :
Ea mi-a fost podoaba mea.
— Foaie verde rug de mure,
Pădure, verde pădure,
Frumos cântă cucu 'n tine
Și mai gros și mai subțire,
Cum îi stă codrului bine.
Eu zic cucului să tacă,
El se mută pe-altă cracă
Eu zic cucului, taci, taci!
El se mută 'n alți copaci.
De-ar fi cucul un voinic,
Să se facă-un ibovnic ;
Dar așa-i o păsărea
Și nu știe dragostea.

* * *

De-ar fi via după casă,
N'ar mai trebui culeasă.
De-ar fi via pe cuptor,
N'ar mai trebui ulcior.
De-ar fi via sub un gard,
N'ar mai trebui harag.
Vinișorul bine-mi place,
Nu știu viei ce-i voiu face ;
Să calc vița cu piciorul,
Să beau vinul cu ulciorul.
Vinișorul ghirghiliu,
Te imbată mai târziu.

* * *

Lucrează bărbatul la ciocan,
Da eu beau la kilogram.
Câte kilograme beu,
Atâtea ciomege ieu.
Nu știu, bețe-s ori ciomege,
Da de spete nu pot merge.
Rău mă dor picioarele,
Cărând cu ulcioarele.
Rău mă dor mănuțele,
Cărând păhărețele.
Câte păhărețe beu,
Atâtea palme le ieu.
Nu știu, palme-s, ori ghioldum,
Da din ceafă iese fum...
Sărmanul bărbatul meu,
El e sită și covată
Și pământuh, câteodată.

Auzite dela **Maria Toma**
de 35 ani, din com. Mereni, jud. Lăpușna

— —

CRONICA

Insemnări

Serviciul Social

Invățătorul de acum 50-60 ani e reprezentat tipic de Ion Creangă, prin badea Vasile, pe care l-au luat la oaste, legându-l burduf. De drept, învățători cu pregătire specială nu erau pe atunci, erau recrutați dintre cântăreții bisericești, a căror învățătură se reducea la citirea și cântarea psaltichiei. Cartea era un lux, iar învățătorul un pretext.

Dar nu se putea merge prea departe pe acest drum, căci vremurile, ridicând pe tronul realității imperativul categoric al luminării maselor populare, și-au făurit din țărâna reavănă a Patriei noastre, exponentul vrednic, pe Haret. (Haret! Oare, esența spirituală a acestui idol al poporului nu s'a întrupat în vreunul din conducătorii noștri de-acum?). Adânc înțelegător al vieții, Haret nu a scăpat din vedere că o adevărată operă de înălțare a satului trebue soluționată din cele două mari puncte de vedere: *cultural* și *economic*. A te alunga numai după unul din ele este absurd și ridicol, fiindcă viața, deși e complexă, totuși, formează un tot ce nu se poate în niciun caz divide, fără periclitarea ei însăși.

Luptele dintre partidele politice, desfășurate în cei 20 ani de după războiu, care au sdruncinat fără milă mădularele întregului organism al țării, nu au cruțat nici pe învățători. L-au scos cu forța din lupta de luminare a poporului și, luându-l sub torente de amenințări, l-au silit să facă contrariul. Cu toate acestea, spre lauda lor, o mare parte nu și-a părăsit adevărata misiune, ci au urmărit cu însuflețire steaua călăuzitoare a elanului lor dascălesc, cu credința că până la urmă adevărul va ieși deasupra. Și vremea a sosit.

Înființarea Serviciului Social, instituție izvorîtă din nevoile neamului nostru, corolar al străduințelor Fundației Culturale Regale „Principele Carol", de sub înaltul patronaj al M. S. Regelui Carol II și sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti, aduce țării o prefacere nouă ce se cerea realizată înaintea a tot, iar învățătorului, drumul cel mai scurt spre Adevăr.

I *Atribuțiunile Serviciului Social:*

„Pentru munca de ridicare a satelor și orașelor se înființează o instituție autonomă, numită Serviciul Social".

II. *Conducere și administrare:*

El stă sub înalta Președinție a M. S. Regelui Carol II, are un Președinte cu titlu de ministru și are ca membri pe toți miniștrii deținători ai funcțiunilor ce privesc treburile dinăuntrul țării, precum și pe toți șefii asociațiunilor de ridicare culturală și economică a populației țării.

Opera de culturalizare a maselor nu este lăsată numai pe seama idealiștilor, ea este obligatorie după cum glăsuește legiuitorul prin art. 5. „Absolvenții de ambele sexe, ai Universităților, ai școlilor și instituțiilor superioare sau speciale, sunt obligați să împlinească Serviciul Social la sate și să prezinte, pentru a-și primi diploma, un certificat doveditor. Aceia care se eschivează dela activitatea Serviciului Social sunt dăunători Statului și nu pot fi utilizați în niciun chip în slujbele lui.

III. *Organe de execuţie :*

„Serviciul Social se execută prin Căminele Culturale. In acest scop, se înfiinţează în fiecare sat un cămin cultural, iar la oraşe cămine culturale oraşeneşti". De asemenea, *„Comunele sunt obligate a pune la dispoziţie Căminului Cultural, în centrul satului sau lângă instituţiile comunale, terenul necesar pentru construirea localului său".* Prin acest alineat, Căminul Cultural se sprijină pe o realitate iar şedinţele şi manifestările lui culturale nu stau la bunul plac al capricioşilor.

Mai departe: „Preoţii, membrii corpului didactic, funcţionarii administrativi (notarul, secretarul comunal, primarul, pretorul), precum şi orice profesionişti salarizaţi de stat, ţinut, judeţ sau comună, sunt obligaţi să-şi încadreze activitatea de muncă obştească în Căminul Cultural în fiecare an se vor trimite autorităţilor respective pentru statele de serviciu fişele de activitate ale funcţionarilor de Stat, ţinut judeţ şi comună, care au lucrat în cadrul căminelor culturale".

Se vede lămurit că legiuitorul rupe cu încetul trecutul pasiv şi dă sorţionar, canalizând energiile pe un drum sigur, fără şovăiri. Toţi slujbaşii au de-acum încolo drum deschis să muncească cu toată râvna, cu fală, nestingheriţi de nimeni, răsplătiţi după stăruinţă şi rezultate. Toţi până la unul!

* * *

Se naşte însă întrebarea: care e funcţionarul cel mai indicat a coordona această muncă? Desigur, *învăţătorul* şi iată de ce:

a) Fiind provenit aproape exclusiv din mediul sătesc; cunoaşte: nevoile lui, calităţile, posibilităţile fizice şi intelectuale; nu scuipă când îi sare bulgărele de noroi şi-l murdăreşte, pentrucă existenţa lui e încă strâns legată de rodnicia acelui bulgăre.

b) Se grăseşte în orice colţ al ţării.

c) Structura sufletească, aproape identică, îl apropie de sătean, câştigându-i încrederea; cunoştinţele carţii fac posibilă canalizarea acestei încrederi pe căile progresului.

d) Este cel mai indicat a organiza coruri ţărăneşti, fiindcă este pregătit pentru acest lucru.

e) Fiind în contact continuu cu elementul sincer al satului (copilul) şi văzând lipsurile acestuia precum şi irresponsabilitatea lui faţă de situaţia în care s'a născut, singur faptul acesta constitue o poruncă permanentă către muncă rodnică.

Ca un corolar al celor de mai sus, rezultă că învăţătorul e chemat să fie conducător, centralizator al muncii în Cămin. Monografia satului, studiu amănunţit şi greu care cere cunoştinţe felurite, tenacitate şi câştigarea sufletului săteanului, este hărăzită cu preferinţă învăţătorului.

Învăţătorii, tineri şi bătrâni, entuziasmaţi de înnoirile prin care trece Statul nostru, ne aţaşăm cu trup şi suflet pentru buna lor reuşită şi suntem gata să lucrăm 20 ore din 24, fără a simţi oboseala.

Pentru aceasta, însă ecuaţia, nu este rezolvată până când conducătorii nu vor găsi-o şi pe aceea pomenită de Domnul Ministru al Educaţiei Naţionale la congresul învăţătorilor, dela Constanţa, din anul acesta: *retribuţia*.

Vladimir Dascălu

— — —

„Activitatea socială a învăţătorilor". Abordând într'o recentă conferinţă la radio, această problemă, d subsecretar de stat D. V. Ţoni a subliniat în învăţător un puternic factor de construcţie socială. Învăţătorul trebue să îmbrăţişeze pe lângă munca desfăşurată în şcoală, perspectiva mult mai întinsă şi adesea mult mai rodnică a activităţii cu caracter social. Lui îi revine aproape pe de-a-întregul sarcina de a consolida poziţia economico-socială a satului şi implicit pe aceea a Statului.

Angrenat în lupta pentru ridicarea şi afirmarea poporului nostru, în tot ce are el mai de preţ, educatorul va trebui să orienteze viaţa celor din jur după rişte temeiuri care să fie în armonie cu năzuinţele individuale şi în

acord cu tendințele de realizare a binelui general.

Instituția care organizează și pune în valoare aceste sforțări este *căminul cultural*, ca unul ce închide în programul său de activitate rezolvarea piedicilor din calea progresului nostru spiritual și material. Adică: întărirea morală, intelectuală și sanitară a satului în cadrul unei munci efective. De unde reiese că drumul la redresarea vieții social-morale din România trece într'o largă măsură prin căminul cultural, isvorît și creiat pe măsura nevoilor locale.

Atingerea unui atare ideal presupune însă canalizarea tuturor forțelor autentice, într'un curent de viguroasă expresie dinamică; iar aceasta nu se poate înfăptui decât de lumea învățătorilor. Ei sunt capabili și demni totodată, de orice însărcinare și sacrificiu. În sufletul lor ideile mari găsesc cel mai răsunător ecou.

Dar... trebuesc ajutați. Trebue să se găsească odată mijloacele materiale care să așeze învățătorimea într'un sistem de salarizare echitabilă, trebue deasemenea să se folosească energia tinerilor dascăli astăzi departe de orice posibilitate de muncă, trebue, în sfârșit, mai multă solicitudine din partea celor în drept. Și atunci energia educatorilor nu se va mai irosi înafara școalei ori în interiorul ei și al vieții sociale, dar cu rezultate cel mult anemice.

V. I. Chicu

Cărți

Theodor Martas, *Confucius, Buda, Mahomed*, Viața și învățătura lor, Ed. Cugetarea, 1938, Prețul 48 lei.

Dela început, trebue să remarc inegala împărțire a volumului: două sferturi pentru Mahomed și abia douăzeci și trei pagini pentru Confucius. Lucrul pare paradoxal, dacă avem în vedere că Mahomed are astăzi 200 milioane adepți, Buda 470 milioane și Confucius 400 milioane.

Nu însă acest lucru interesează. Autorul urmărește titanii gândirii omenești în ce are viața lor mai atrăgător și inedit, chiar dacă, uneori, atenția se oprește la doctrinele atât de variate, atât de luminoase.

Pentru noi, Confucius, cu lumea lui de aforisme și legi morale, rămâne un capitol din frământarea spirituală a Chinei. Poate de aceea, venerarea lui se face în China cu aceeași credință seculară și astăzi.

Care e învățătura lui? Întâi, Confucius *preconizează perfecțiunea prin sine însuși.*

Un om care nu este stăpân pe sine, care nu are virtutea vieții, nu va putea cârmui o familie. De aici doctrina confucianistă a influențat mult la stabilirea caracterului monarhiei regale chineze: regele e șeful unei monarhii părintești; atributele lui sunt atributele tatălui față de copii.

In scrierea „Invariabilitatea în Mediu", Confucius recomanda ca omul să se conformeze timpului și împrejurărilor. Pe calea dreaptă, ori drumul

fără ocoliri, omul intră ajutat de următoarele virtuţi: prudenţa luminată, omenie, bunăvoinţa pentru oameni, tăria sufletească, toate, unindu-se în maxima celebră a lui Christos: „Nu face altuia ceea ce nu doreşti să ţi se facă ţie"

Aşa dar, filosoful chinez vrea perfecţiunea omului, după perfecţiunea Cerului. El toată viaţa n'a căzut în pânzele speculaţiei filosofice, ba mai mult, a evitat să-şi arate părerea asupra originii lucrurilor şi naturii întâiului principiu.

„Când nu ştim ce este viaţa, cum am putea să ştim ce este moartea" — zicea el.

Cu privire la doctrina morală, d. Martas spune că este una din cele mai curate, ea fiind conformă cu natura omului. De aceea, se crede, procesul de răspândire, a necesitat ani şi ani de zile.

Cu totul altă soartă şi altă căutare a avut învăţătura lui Buda. Autorul, după ce dă nelipsitele relaţii despre femeile din viaţa acestor învăţaţi, se opreşte la doctrina budistă. Europa a cunoscut gândirea lui Buda prin intermediul poeţilor şi filosofilor. Să amintim pe Schopenhauer, Novalis, Leopardi, Byron, Lermontov, Eminescu şi alţii, care prin meditaţiile lor sub aripele tristeţii, au slobozit valul melancoliei şi al zădărniciei vieţii, pe tot continentul.

Buda crede în patru adevăruri fundamentale:

1. Existenţa durerii, 2. Existenţa cauzei durerii, 3. Suprimarea cauzei durerii, 4. Calea care duce la această suprimare.

1. *Existenţa durerii* — vrea să spună despre necesitatea fatală de a naşte şi muri, pentrucă omul se naşte pentru a muri şi moare pentru ca să renască. Un blestem nesfârşit umbreşte viaţa omului pe pământ.

2. *Existenţa cauzei durerii*, adică moartea şi naşterea poate fi înlăturată pe calea Nirvanei: repausul veşnic, calmul absolut, finalul.

3. *Suprimarea cauzei durerii* se poate face prin refugiul în Nirvana. Să folosim pentru aceasta practica religioasă, în drum către sfârşitul suferinţii, încetarea dorinţii, spre beatitudine.

4. *Calea care duce la suprimare* Adevărul acesta are la bază următoarele ramificaţii: vederea, judecata, cuvântul, fapta, viaţa, aplicarea, memoria, extazul.

Toate patru principii Europa le-a redus la: durere, cauză, suprimare, cale. Dar morala lui Buda? Ea cere înnăbuşirea existenţii, eliminând din viaţă curajul şi forţa. De aici a pornit fakirismul, yoga, în scopul de a produce atmosfera de spiritualitate propovăduită de Buda.

Altă viaţă şi altă învăţătură, în unele privinţe, păstrează Mahomed. D. Martas descrie luxos Constantinopolul de acum 1300 ani, cu prostituţia generalizată, cu faimoasa împărăteasă Theodora şi mediul în care trăia Mahomed. Urmează o poetică prezentare a Arabiei, deşertul sclav soarelui Totuşi, din acest deşert a venit Moise, Iisus, Mahomed. Profetul Mahomed se născu ca'n legendă. De altfel, legenda se va lăsa ca un nour deasupra viitorului său. D. Martas notează că Mahomed era viril, ceea ce, în morala arabă e un mare merit. Cu soţia Kadidja avu şase copii, dintre care trei băieţi fură seceraţi de climă şi praf. În clipele lui de rătăcire prin munţi, Mahomed a simţit un glas din cer care-i spunea: „Anunţă". Totodată, străi-

lucirâ doi ochi luminoși. Se făcu apoi o pânză de mătasă, pe care se puteau citi versuri din Coran. Tulburat și neliniștit, Mahomed se întoarce acasă la soția sa, urmărit de cei doi ochi. Povesti soției și o rugă să-l ajute să afle dacă ochii luminoși sunt ai duhului bunătății, ori ai răutății

Kadidja, bună cunoscătoare, se desbrăcă goală și se așeză pofticioasă pe genunchii lui Mahomed! Ochii nu se văzură.

Kadidja adăugă: acesta este duhul bun, fiindcă unui duh rău i-ar fi făcut plăcere să mă vadă goală; duhul bun a fugit rușinat... Urmează povestirea femeilor din harem, a frumoasei Aișa, femeia care-i stimula simțul... până la cea de a treisprezecea soție, evreica Sufia. Femeile lui Mahomed au fost acelea care, prin duioșia lor, au răspândit poezia orientului în toată lumea.

Cu ele s'a întemeiat vraja care copleșește Orientul plin de sensualism, peripeții sentimentale, iubiri clandestine, dar prea gustate.

Gloria lui Mahomed o formează Coranul. Coranul arată că bucuriile și plăcerile vor fi resimțite trupește. Multe, multe plăceri oprite pe pământ se vor găsi din belșug în Paradis. Coranul mai conține și bazele legilor civile și regulele sociale care au condus secole de-a-rândul poporul arab. Practic, Coranul recomandă:

1. Rugăciunea, 2. Pomana, 3. Postul Ramazanului, 4. Pelerinajul la Meca.

Coranul nu recunoaște pe monarhi, ci numai pe depozitarul profețiilor, aducând astfel, în lume, principiul egalității între oameni, susținut de adevărul teologic. Mahomed din învățătura Coranului a scos: edificiul unui stat, o concepție practică despre lume și o putere universală.

Știm cu toții situația mahomedanismului din Turcia lui Ataturk. Revoluționând viața poporului său, Ataturk a voit parcă să vestească Europei că islamismul nu și-a trăit istoria și întreaga evoluție.

Atâta deosebire este între noi și țările vrăiite din Asia-Mică încât, umbrele beduinilor sub sulful mistic al unei credințe ciudate, vor întuneca vreodată cerul Europei.

Ionică Ochișor

Dr. Gilbert Robin: Copilul fără defecte, în românește de *Ion Gr. Șerban*, București, 1938; 307 pagini, 100 lei.

O carte izvorîtă din cercetarea amănunțită a realității, după atâta literatură ideologică în care principiile se bat cu autorii, este binevenită Autorul e doctor.

A însemnat atent, răbdător, fiecare caz în carnetul său, a comparat materialul, potrivit liniilor de forță cerute de realitate, cu punctul de ajungere al altor cercetători — de preferință medici — și ne-a prezentat un volum compact cu acel aer modest al fidelului slujitor al științei, convins fiind că n'a realizat cine știe ce mare lucru în comparație cu imensele perspective deschise de fiecare caz în parte.

Să scrii despre copil ca de o lume inedită și neînțeleasă, e, poate, cea mai nobilă preocupare a cuiva...

„Copilul este un subiect prea frumos pentru ca să mă compromit cu el", recunoaște cuminte autorul.

Suntem isoitiți, împreună cu traducătorul, să punem această lucrare migăloasă pe același plan cu faimoasa monografie pedagogică a lui Rousseau: „Emil".

Plecând dela constatarea că sufletul copilului e o piatră grea de încercare pentru cunoştinţă, Dr. Robin procedează la analizarea prejudecăţilor faţă de copil, a deosebitelor „defecte" ale copiilor, precum: frica, agitaţia, mânia, nesupunerea, lăcomia, curiozitatea, minciuna, furtul, orgoliul, gelozia, lenea şi relele obiceiuri. E vast planul conceput. Nu poţi, în cadrul restrâns al unei prezentări făcute cărţii, să urmăreşti desghiocarea faptelor înfăţişate de autor, desprinzând învăţăminte şi căi de acţiune. Pentrucă la fiecare capitol desluşeşti clar păcatele nu ale copilului, ci ale noastre, ale părinţilor şi educatorilor. Misiunea ne apare măreaţă, proectată ca o lumină înaltă pe un fundal întunecat.

„Sufletul unui copil este un vas comunicant. Părinţii, educatorii şi medicii sunt aceia care-i potrivesc nivelul".

Iată cum activează despotismul părintesc, urmare acelei concepţii mărginite prin care copilul nu este considerat decât ca o *proprietate*, pe lângă altele, a părinţilor—şi numai într'un singur caz; *nesupunerea*. Cum, să nu se supună copilul? Unde mai este atunci disciplina?

„Cere iertare! ordonă mama. Copilul refuză. Notaţi că refuză nu pentrucă nu-şi recunoaşte greşelile. El ştie perfect de bine că a făcut un rău şi este deja umilit. I se cere să se mai umilească încă. Aceasta el n'o poate admite. Dacă mama, mai înţeleaptă, i-ar cere să-şi comenteze fapta, ar înţelege că însuşi copilul este primul care n'o aprobă. Cere iertare! Mama bate din picior. Astfel încearcă să omoare personalitatea ce se naşte. Despre acest copil care vrea să rămână el însuşi, nu din încăpăţânare ci din demnitate, se spune că e nesupus".

Iar Dr. Liber în cartea „Copilul şi noi" afirmă: „E o fericire că băieţii şi fetele sunt în atâta măsură răi, pentru a nu fi suprimaţi în simţul lor moral de părinţi şi de alţi adulţi. Cât ar părea de tristă lumea noastră dacă cei mai mari, lucrând după bunul lor plac, ar realiza idealul lor de supunere completă a copiilor".

Aceste cuvinte ar trebui bătute în aur pe frontispiciul fiecărei şcoli din lume.

Sunt două feluri de nesupunere: *nesupunerea globală*, care dovedeşte turburări de caracter, şi numai sfatul unui pedagog sau psihiatru poate fi competent; *nesupunerea parţială*, mărginită la mediul familiar sau şcolar, care dovedeşte vinovăţia pedagogiei utilizate în acele medii. Se scuză astfel nesupunerea copilului? De loc. Se analizează ştiinţific, pur şi simplu. Căci *„nesupunere* este un cuvânt nesărat. El nu exprimă decât nepriceperea sufletului omenesc".

Şi aşa se continuă cu risipirea fiecărui defect al copilului. Am cita în întregime luminosul capitol „Relele obiceiuri la copil" (despre masturbaţie şi complexele ei); curajul cmediului se alătură bunului simţ al pedagogului.

„Copilul nu are defecte; el este sau rău crescut sau bolnav", aceasta e concluzia autorului.

B. Ion

— — —

Ne pregătim să scriem (caiet pregătitor): Gr. Angelescu şi V. P. Dumitrescu, ed. *„Scrisul Românesc"*, Craiova, lei 20.

Dacă e pedagogică sau nu scrierea pe tăbliţe, ca şi scrierea caligrafică — cu gros — subţire, subţire — gros — dacă sunt practice şi firesti copilului, sunt probleme didactice-pedagogice,

care au fost desbătute, au fost obiectul unor anumite anchete şi cercetări pedagogice, interesante şi animate, aiurea, ca şi la noi, în ţară.

Şcoala, cu toate anexele ei, caută de zi ce trece, să se adapteze cerinţelor psiho-fiziologice ale copilului. Se adaptează toate individualităţii distincte şi caracteristice a insului în devenire Şi ştiinţa educaţiei, ca şi cea pedagogică, fiind în continuu progres, mai toate ustensilele didactice se îmbunătăţesc zi de zi.

D-nii Gr. Angelescu şi V. P. Dumitrescu au alcătuit un minunat şi interesant, pe cât de util şi pedagogic *caiet pregătitor*, menit să uşureze învăţarea şi deprinderea unei scrieri, corecte şi personale de către fiecare elev. Opera lor se integrează meritoriu în acest ritm de progres didactic-pedagogic.

Se utilizează odată cu începerea învăţării primelor elemente grafice, înlocuindu-se tăbliţele (de piatră sau carton) care sunt „neconforme cu principiile pedagogice ale şcoalei active".

La început sunt câteva imagini, ce se vor intui, formând aşa zise *„lecţiuni-dialoguri"*, apoi urmează pagini cu *„imagini iniţiale"*, alături de care se află *„imagini stilizate"*, pe care imagini stilizate le vor exercita elevii, cu creionul pe spaţiile indicate, într'o formă cât se poate de redusă şi de uşoară.

Se trece, după aceea, la deprinderea scrierii — propriu zise — începându-se la deprinderea unei scrieri absolut personale, aşa cum o vor avea copiii toată viaţa. Sunt spaţii liniate, după cum au liniatura toate abecedarele, pe care se vor exercita, de către copii, scrierea literelor şi textelor impuse.

In partea II-a a *caietului*, sunt spaţii liniate pe care se vor scrie lecţii din abecedar, la început cu creionul, după aceea cu cerneală.

Către sfârşit, sunt pagini cu liniatură întreruptă, punctată şi apoi absolut libere, spre a obişnui pe copii a scrie drept şi în aceeaşi mărime, fără liniatură.

Acest caiet este oglinda fidelă a evoluţiei firesti a scrierii copilului, începător, indicând progresul realizat. Prin el se deprinde o scriere naturală, corectă şi personală, scriere ce va fi utilizată toată viaţa de copil. Se începe dela început cu un scris de aceeaşi grosime, mărime şi cu o singură formă de literă, trasat pe o linie dreaptă, odată cu iniţierea în tainele scrierii şi cetirii.

„Caietul" acesta *pregătitor* îl recomandăm, pentrucă este o inovaţie pedagogică de real şi inerent folos.

— — —

Atlas istoric-geografic: *D. V. Ţoni, Elisabeta Ion şi I Săndulescu.* ed. Scrisul Românesc. Craiova, lei 60

Lipsa unui atlas, atât geografic, cât şi istoric, pentru uzul şcoalei primare s'a resimţit de mult. Această lacună este remediată acum de excelentul *atlas istoric-geografic* întocmit de d-na Elisabeta Ioan şi d-nii D. V. Ţoni şi I. Săndulescu, în conformitate cu noua programă a învăţământului primar şi supra-primar.

In 16 pag., format mare şi într'o splendidă execuţie tehnică, atlasul acesta ne redă cu virtuozitate materialul necesar înţelegerii istoriei şi geografiei, atât cât au fost prevăzute în programa respectivă. Fiind o lucrare de absolut folos, se recomandă dela sine.

Mai ales, în forma plăcută şi interesantă în care a fost alcătuit şi editat,

constitue un progres didactic și pedagogic.

Un singur reproș editurii. Ni se pare prea exagerat prețul. Se cere a fi făcut accesibil tuturor celor chemați a-l folosi, nu numai învățătorii, ci și elevii.

Florian Stănică

Varia

Nietzsche și femeia

Nimic mai interesant, nimic mai atrăgător, pentru cineva, decât această preocupare: cum se poartă elitele spiritului cu femeia. Lui Nietzsche i s'a adus vină că e un înverșunat „antifemenist". De obiceiu, s'a citat faimosul text din Zarathustra, în care e vorba de femei, și mai ales, sfatul pe care „bătrâna femeie" i-l dă lui Zarathustra: „nu uita bîciul, când ești cu femeile!"... Iată, însă, că, recent-apărutul studiu despre „Nietzsche", datorit d-lui George Silviu, ajunge să înlăture această opinie. „In afară de Cosima Wagner—soția marelui compozitor, spune d. George Silviu—întâlnim încă multe femei în cercurile frecventate de Nietzsche. Malvida Maysenbug, i-a fost o bună și credincioasă prietenă. O altă femeie, pentru care a avut un cult deosebit, a fost „seducătoarea și inteligenta rusoaică" Lou Salomé. Filosoful încercase, la început, să-și facă un discipol din fata aceasta tânără.. Dar pasiunea ei pentru amicul Paul Rée, duse la o definitivă ruptură.

Filosoful se lăuda într'o scrisoare, către un prieten, că i-ar plăcea să dea o lecție de morală practică, cu câteva gloanțe, acestui Paul Rée.

In „Maxime și entre-acte" se află multe observațiuni asupra femeii:

„Femeile au totdeauna la baza vanităței lor personale un dispreț impersonal pentru femeie".

„Femeia învață să urască pe măsură ce se desvață să farmece".

„Femeilor! Raza unei stele să strălucească în iubirea voastră! Dorința să vă fie: „dacă aș naște eu pe Supraom!", spune Zarathustra.

Tot Nietzsche, în „Amurgul zeilor" spune: „Femeia desăvârșită face literatură precum ar face un mic păcat: ca să încerce, în treacăt și, întorcând capul ca să vadă dacă o zărește cineva și (mai ales), dacă o ia cineva în seamă".

Sau acest pasaj: „Intre femei: Adevărul?? O! D-voastră nu cunoașteți adevărul! El e un atentat la pudoarea noastră!"...

Femeia, pentru Nietzsche, „când e tânără, e un leagăn de flori. Când e bătrână, e o văgăună din care iese un balaur".

Se poate vedea până aici că femeia nu e disprețuită de filosoful nostru, chiar când zice că „cea mai dulce femeie e încă destul de amară"... Dușman a fost Nietzsche numai emancipării femeii. El o sfătuia prietenește să stea acolo unde se găsește.

Și adaugă d. Silviu: „Problema veș-

nicului femenin l-a tulburat atât de mult!

Insăşi înţelepciunea era pentru el o femeie, pentru care s'a jertfit; doar însăşi filosoful sublinia: „Înţelepciunea e o femeie, ea nu iubeşte decât un războinic".

Dar această femeie a ştiut să răspundă jertfelor titanice, glasului tremurător al lui Nietzsche?

Poate prea semnificativ e refrenul şoptit de filosof, surorii lui, pe patul morţii, când plângea: „De ce plângi? Nu suntem oare fericiţi?"

Tolstoi despre libertate

In memoriul către Bulgakof, devenit un fel de testament educativ al lui Tolstoi, s'a cristalizat pentru totdeauna credinţa pedagogică a titanului dela Iasnaia Paliana. Aici întâlnim interesante notaţii asupra libertăţii, privită în lumina educaţiei şi instrucţiunii. Tolstoi vrea libertate nu numai pentru elev, cât şi pentru învăţător. Învăţătorul, în munca lui, trebue să fie desbrăcat de orice interes dinafară, pentrucă numai aşa ţelul învăţământului poate fi atins.

Spune el: „Socotesc azi, ca şi altădată, că libertatea este o condiţiune indispensabilă oricărei instrucţiuni adevărate, atât pentru cei ce instruesc cât şi pentru cei ce se instruesc. Aceasta însemnează că ameninţările, pedepsele şi făgăduiala răsplătirii (daruri, etc.), pentru câştigarea unor oarecare cunoştinţe, nu contribuesc de loc la adevărata instrucţie, ci, din contra, îi sunt cea mai mare piedică. Socotesc că o deplină libertate în acest domeniu, adică o instrucţiune fără constrângeri şi fără interese pentru cei ce se instruesc, că o astfel de instrucţie, zic, va scăpa pe oameni de o mare parte din relele produse prin instrucţiunea forţată şi interesată, adoptată azi pretutindeni"

Libertatea aceasta va trona deasupra învăţământului, pe care Tolstoi îl vrea bazat pe religie şi morală.

Scopul urmărit? „Bunăstarea fiecărui om şi a întregii omeniri".

Ionică Ochişor

— - —

Reviste

Gândirea, Anul XVII, Nr. 7, Octomvrie, 1938. Studiul „Certitudinii" semnat de d. *Nichifor Crainic* vrea să tragă hotare definitive cu privire la rolul „gândirismului" în evoluţia literaturii româneşti. D-sa desbate chestiunea operelor care poartă pecetea spiritului autohton, oprindu-se la scriitorii formaţi la ideologia revistei: *Cezar Petrescu, Lucian Blaga, Ion Pillat, Gib. Mihăescu, Adrian Maniu, Mateiu Caragiale, Tudor Vianu,* împreună cu academicienii *Ion Petrovici* şi *D. Caracostea.*

Fără îndoială, „Gândirea" aşa cum apare, se menţine pe linia tradiţionalismului, uşor fermecat de parfumul ortodoxiei şi ţărănismului autohton. In nicio altă revistă nu putem întâlni o limbă mai aproape de originea noastră,

satul, cum întâlnim în „Gândirea".

Afară de aceasta, în ultima vreme, „Gândirea" face loc câtorva condeie basarabene, care depăşesc cu mult contribuţiile de altădată, ale d-lui Buzdugan. Ne place să credem că poemele frumoase ale lui *George Meniuc*, fratele nostru de aici, vor deschide drum multor ecouri din paradisul amintirilor basarabene.

„Gândirea", în acest număr, e un regal de poezie. Proză abia dacă întâlnim. Cronica bine scrisă de *Ovidiu Papadima*. Chiar cronica măruntă a d-lui Nichifor Crainic, nu-i mai prejos.

* * *

Insemnări ieşene, Anul III, Nr. 9, Octomvrie, 1938. Colaborează Otilia Cazimir, V. Buţureanu, Ionel Teodoreanu, Gheorghe Duzinchevici, etc..

Vorbind despre „*Filosofia lui Schopenhauer*", d. *V. Buţureanu* lămureşte astfel sensul pe care-l avea voinţa la acest filosof: „La Schopenhauer, noţiunea de voinţă are un sens mult mai larg decât înţelesul psihologic obişnuit. Pe când psihologia consideră voinţa ca un act conştient, derivat din inteligenţă, la Schopenhauer, noţiunea de voinţă are un sens mai dinamic şi se confundă cu ideia de forţă".

Iată chiar cuvintele lui Schopenhauer: „In opera mea am dat conceptului de voinţă o extindere mult mai mare decât aceea pe care a avut-o până astăzi. Nu fusese recunoscută până în prezent identitatea între voinţă şi toate forţele care stăpânesc natura şi care nu sunt decât forme variate ale voinţei".

S'ar putea naşte întrebarea: dacă la Schopenhauer voinţa şi forţa sunt unul şi acelaşi lucru, de ce filosoful n'a întrebuinţat cuvântul de forţă care are un sens mai general?

Răspunsul pe care Schopenhauer îl dă acestei întrebări este următorul: „Până astăzi, ideia de voinţă a fost redusă la ideia de forţă, eu am procedat pe cale inversă şi am considerat orice forţă naturală ca o manifestare a voinţei. Să nu se creadă că este vorba numai de o discuţie de cuvinte; dimpotrivă, este un punct de cea mai mare importanţă; căci ideia de forţă are la bază cunoaşterea intuitivă a lumii; conceptul de voinţă este singurul concept care nu se naşte dintr'o simplă intuiţie, el isvorăşte din conştiinţa fiecăruia şi se confundă cu însuşi individualitatea".

Tot din acest număr ar merita să fie reprodus studiul d-lui *Al. Antohi*, „Viaţa administrativă a satului", cu însemnări statistice culese dintr'o campanie de cercetări a Institutului Social Român din Basarabia, la Popeşti, jud. Soroca. Desprindem concluziile studiului: „Datorită acestei concepţii care a stat la baza vieţii administrative, (e vorba de politica generală a statului, care n'a oferit suficiente posibilităţi de manifestare şi control maselor direct interesate), în satele noastre s'au creat situaţii curioase: există pe de-o-parte un aparat biurocratic întreţinut de sat, dar cu desăvârşire rupt de adevărata viaţă a satului, singura legătură fiind aceea pe care o oferă încasarea impozitelor. Şi când vom vorbi despre toate aceste manifestări colective ale obştei şi despre conflictele care răscolesc până în adâncimi viaţa, aparent tihnită a satelor noastre, se va vedea că ţărănimea cel puţin pentru cazul de care ne ocupăm, are conştiinţa responsabilităţii faţă de colectivitate şi ştie să respecte averea obştească. Tot atunci, se va înţelege cât de puţin justificat este dispreţul pe care, cu atâta uşurinţă, ne-am

deprins să-l aruncăm de câte ori vorbim de participarea la conducere a maselor populare".

Ce adevăruri se pot afla când te scobori în mijlocul celor peste 80% din populaţia ţării noastre!..

* * *

Gândul Vremii, Anul VI, Nr. 7, Septemvrie, 1938. Cuprinde un bogat material caracterizat printr'o notă de îndrăzneală şi tinereţe fără margini.

D. *P. P. Stănescu,* în „Omenia", dă semnalul de alarmă pentru acei care au înnăbuşit omenia de odinioară, redând lumii tirania brutală şi reacţionarismul forţelor totalitare.

Concluzia autorului e că cele mai fireşti bunuri ale vieţii omeneşti: libertatea şi omenia nu vor putea fi întunecate niciodată.

D. *V. I. Chicu,* colaboratorul nostru, se ocupă de „Diviziunea proprietăţii agricole". Cronica bogată şi, ceea ce-o face interesantă, e nota combativităţii în care suprema armă şi argument, ideea, ţese supreme lumini.

* * *

Adevărul literar şi artistic, Anul XIX, 16 Octomvrie, 1938. Numărul de care ne ocupăm pe lângă colaborările d-lor *V. Eftimiu, Sergiu Dan,* lasă a se simţi lipsa studiilor critice ale d-lor *G. Călinescu* şi *Şerban Cioculescu.* Primul, în câteva numere, ne obişnuise cu definitive studii asupra lui Caragiale. Ne amintim „Psihologia fricii în opera lui Caragiale" şi „Eroii lui Caragiale".

Tot acum, aflăm că Barbu Lăzăreanu, harnicul şoarec dela Academia Română, printr'o decizie a justiţiei, nu mai este cetăţean român.

Cetitorii noştri îşi amintesc poate de însemnările noastre „Cu privire la"..., asupra operelor lui *Barbu Lăzăreanu.* Acest rob al bibliotecii, devenit o adevărată fantomă a vechilor manuscripte eminesciene, e un pătimaş al istoriei literare. Cu prilejul deschiderii Bibliotecii Academiei, o revistă remarca schimbarea de fiecare an a cititorilor întâlniţi în sălile de lectură. Numai unul singur nu se schimba: Barbu Lăzăreanu.

Cu titlu de informaţie, amintim scrierile lui B. Lăzăreanu: „Cu privire la"... Mihai Eminescu, Hasdeu, Creangă, Coşbuc, Alecsandri, Asaki, Heliade, Epigramă, Traduceri, Poezii, Cercetări şi studii literare publicate între anii 1921—1928, „Cu privire la..." cronicari, poeţii unionişti, scrierile religioase, filologice şi, în ultima vreme, asupra poeziei puşkiniene, clasice, ungare, poloneze, culminând cu acele luminoase însemnări despre cei mai reprezentativi poeţi şi scriitori ai literaturii universale.

Şi totuşi, B. Lăzăreanu a fost găsit în dosul manuscriptelor, descifrând galbene file din Eminescu... Lucrul acesta sfânt nu-l mai poate face... Nu credeţi că este un început de moarte tristă şi semnificativă?

* * *

Viaţa Basarabiei, Anul VII, Nr. 11, Noemvrie, 1938 Un număr scos în grabă. Atrag paginile semnate de d. *Th. Simenschy,* „Hero şi Leandru" Se constată lipsa unui studiu serios cu care ne deprinsese „Viaţa Basarabiei". Semnează versuri d-nii: *N. F. Costenco, Vl. Cavarnali, Bogdan Istru, Pan. Halippa, George Meniuc, Leonid Evtîchi* şi... N. F. Costenco Remarcabile însemnările lui George Meniuc: „Metafora primitivă". Proza o susţin d-nii *N. Spătaru* şi *V. Pogolşa.*

D. *R. Marent* evocă amintirea acelui

dureros exemplu de muncă şi jertfă pe altarul cercetăriior istorico-literare: Alexandru David.

Şi de data aceasta, cronica revistei e lipsită de unitate şi orizont.

* * *

Azi, Anul VII, Nr. 31; Bucureşti III, Aleea Alexandru 40, O [illegible] alături de Revista Fundaţiilor Regale, Viaţa Românească, face cinste publicisticei româneşti Directorul ei, d. *Zaharia Stancu*, nu precupeţeşte niciun sacrificiu pentru a ne prezenta un material literar-artistic-social select şi în ireproşabile condiţii tehnice tipărit.

Dl. *Anton Dumitriu* deschide prezentul număr cu esseul „Monarhie şi ierarhie". După ce arată că principiul monarhiei se naşte odată cu societatea, pe bază de evoluţie, conform datelor biologice—este deci un principiu social natural — autorul face câteva incursiuni în istoria popoarelor, poposind mai mult asupra monarhiei în Ţările Româneşti. Sensul monarhiei tradiţionale s'a păstrat la noi prin contact cu Bizanţul. Autocratorul creştin oriental era reprezentantul apostolului şi slujitorul lui Hristos pe pământ. Din această cauză împăraţii bizantini erau democraţi şi niciodată nu ar fi putut spune ca Ludovic al XIV-lea *„l'état c'est moi"*.

Autorul crede a întrevedea „o reînviere a vechii monarhii bizantine, şi, odată cu ea, a culturii Bizanţului bazată pe ortodoxie". De altfel, aceasta e şi părerea filosofului Keyserling.

Semnează literatură în restul numărului: *Hortensia Papadat-Bengescu, Dumitru Almaş, George Demetru-Pan, Maria Banuş, G. Talaz şi Miron Radu Paraschivescu* Cronica vie, tinerească, semnată de *Edgar Papu, Geo Bogza, Horia Liman, etc.*

———

Revista generală a învăţământului, încheie în curând al XXVI-lea an de existenţă. Fondată de marele Spiru C. Haret, această publicaţiune continuă să fie acelaşi luminos îndreptar pentru toate problemele pe care le pune şcoalei, timpul şi evoluţia societăţii.

Numărul de care ne ocupăm (Septemvrie—Octomvrie 1938) cuprinde, pe lângă altele, două studii serioase care privesc învăţământul primar: „Colaborarea elevilor la pregătirea lecţiilor" de d. *Radu Petre*, cunoscutul profesor de pedagogie, care a experimentat, la noi, sistemul conducerii de sine a clasei; „Centre de recreaţie şi terenuri de joc pentru copii în Cehoslovacia" de d. *Octavian Zăbavă*, profesor, revizor şcolar al judeţului Trei Scaune.

D. Radu Petre afirmă că rolul şcoalei nu este de a comunica ştiinţa de-a-gata, în flacoane, spre îngurgitare, ci de a face pe copii s'o dobândească. Lecţiile să fie prilejul unei egale colaborari între educator şi elevi. Contribuţia elevilor cată a se învedera la orice lecţie, pe cât posibil. Materialul didactic să fie colectat prin sârguinţa micuţilor. Numai atunci învăţământul devine interesant, trezind în elev satisfacţia şi demnitatea că a contribuit şi el cu ceva la înţelegerea colectivă a lecţiunii. In modul acesta se pot alcătui planşe referitoare la orice subiect din Şt. Naturale, de pildă, şi spre înlesnire, clasa să se împartă în mai multe *echipe active* cu misiuni deosebite. Pe planşă să se scrie numele alcătuitorilor. Aceasta, spre a se simţi colecţionarul totdeauna legat de şcoală, chiar când va fi matur. Munca colectivă, în specie colaborarea elevilor la pregătirea lecţiunilor, este pre-

văzută şi de noua programă analitică a învăţământului primar.

D. Octavian Zăbavă ne descrie modul cum este utilizat timpul liber al copiilor cehoslovaci. Încă din 1927, fiica răposatului preşedinte al republicii cehoslovace, T. G. Masaryk, a luat iniţiativa înfiinţării unei ligi, *Liga celor mici* (Legie Malych), cu scopul de a asista copiii de muncitori, de părinţi bolnavi, copii săraci şi, în general, pe acei ce trăiesc în condiţiuni care le-ar periclita desvoltarea normală din punct de vedere fizic şi moral. E o nobilă iniţiativă, aceasta. *Liga* a organizat mai multe *centre*, corespunzătoare circumscripţiilor a şase şcolii primare complete. Orele de serviciu sunt 2—6½ d. a. Numărul copiilor unui centru: 180. Se lucrează, se face lectură, se joacă, se face sport, se organizează reprezentaţi, teatrale, etc. Centrul se bucură de un confort pedagogic modern: săli de joc, de lectură, bibliotecă, cinematograf, muzeu, etc. Copiii îşi prepară întâi temele, supraveghiaţi de institutori. Apoi, activitate liberă. La ora 4 d. a. elevii iau o gustare compusă din: *lapte cu pâine, unt, miere sau fructe.* Institutorii sunt plătiţi de stat, asimilaţi cu institutorii şcoalelor obişnuite.

Terenurile de joc ale copiilor cehoslovaci, constată d. Octavian Zăbavă, sunt foarte bine amenajate şi „prevăzute cu instalaţiile necesare; undeva, într'o margine, este plaja de nisip; în altă parte, terenul pentru foot-ball, voley-ball, dincolo, mai la o parte, terenul de tenis. Se găseşte aci tot ce trebue pentru a satisface cerinţele de joc ale tuturor tinerilor amatori, pe vârste, dela copilul de 3 ani până la tânărul în pragul maturităţii".

Aşa e în ciuntita Cehoslovacie. Şi când ne gândim la noi...

———

Buletin profesional

Congresul regional al învăţătorilor din Basarabia

In ziua de 2 Septemvrie 1938, s'a ţinut la Ismail congresul regional al învăţătorilor din cele 9 judeţe din Basarabia. Au participat câte 2—3 delegaţi din judeţele: Soroca, Bălţi, Orhei, Lăpuşna, Tighina, Cetatea-Albă şi Ismail. In afară de delegaţi, au participat membrii corpului didactic din sudul provinciei şi reprezentanţii autorităţilor. Armata a onorat congresul prin prezenţa d-lui Comandant al Diviziei locale, general Atanasiu. S'au discutat rapoartele asociaţiilor (secţiilor) judeţene asupra chestiunilor care trebuiau să fie desbătute la congresul general dela Constanţa şi anume: 1. Pregătirea învăţătorilor; 2. Situaţia morală şi materială a şcoalei şi învăţătorilor; 3. Manualele didactice de curs primar.

Raportor în prima chestiune a fost d. Th. Molea, delegat dela Bălţi; în a doua şi a treia — d. Th. Iacobescu, delegat dela Cetatea-Albă.

Rapoartele au fost ascultate şi desbătute cu multă însufleţire. Trebuia să se stabilească punctul de vedere al învăţătorimii din Basarabia.

Deschiderea solemnă a congresului, cuvântarea părintelui protoiereu Berov la catedrală, cuvântările de deschidere la Casinou ale d-lor: preşedinte I. Berliba, comandant al diviziei, G-ral Atanasiu, revizor şcolar de Ismail, Stratula şi preşedintele secţiei Ismail, Loseţchi, apoi încheierea congresului cu o masă comună şi cuvântări, au subliniat solidaritatea ce stăpâneşte învăţătorimea.

Problemele de ordin intern ale Asociaţiei, care trebuiau

să fie soluţionate a doua zi, 3 Septemvrie, au fost amânate pentru congresul din vacanţa Crăciunului, la Chişinău.

Congresul dela Ismail a comemorat şi jubileul de 20 ani de existenţă a Regionalei. Lupta pentru şcoala moldovenească în Basarabia s'a început între anii 1905—1906. Evenimentele din anul 1917 au făcut ca învăţătorii moldoveni să se asocieze la această luptă. Cu ei s'au solidarizat şi profesorii basarabeni. Astfel a luat fiinţă Asociaţia învăţătorilor şi profesorilor din Basarabia, încadrată ulterior ca Regională în statutul Asociaţiei generale din întreaga ţară, cu secţiuni (asociaţiuni) pe judeţe.

Altădată, aici, s'a reliefat rolul îndeplinit în naţionalizarea învăţământului de către învăţătorimea asociată pe judeţe, cu un Comitet regional la Chişinău, din care făceau parte şi reprezentanţii corpului didactic secundar din Basarabia. Vremurile cereau solidarizarea şi asocierea promotorilor culturii de toate gradele.

In iarna anului 1933, în adunare penerală, s'a luat hotărîrea ca Regionala să fie desfăcută, delegaţii secţiilor primare alegând Comitetul regional numai din învăţători. Acest Comitet, expresia asociaţiunilor din regiune, a dus lupta pentru şcoala poporului mai departe. La Ismail şi-a revăzut activitatea de 20 ani.

Atribuţiile d-lor rezidenţi regali privind şcoliie din Ţinut

Consiliul de miniştri, în şedinţa sa dela 5 Octomvrie a decis următoarele :

Se acordă d-lor rezidenţi regali, în afară de atribuţiunile şi drepturile acordate prin legea administrativă, dreptul de a rezolva lucrările de competenţa Ministerului Educaţiunii Naţionale, în următoarele limite :

1. Numeşte şi revocă, potrivit legilor în vigoare, pe directorii de şcoli primare şi personalul administrativ al acestora şi-şi dă avizul cu privire la numirea directorilor de şcoli de grad secundar.

2. Numeşte, transferă şi disciplinează, conform legii, personalul administrativ al şcolilor de grad secundar.

3. Numeşte, transferă şi revocă, potrivit legilor, personalul de control al învăţământului primar cu excepţia revizorilor reuşiţi prin concurs şi a inspectorilor.

4. Aprobă, în cadrul legii, detaşările membrilor corpului didactic primar şi de grad secundar, în cuprinsul ţinutului şi numirea de suplinitori la posturile sau catedrele ivite vacante (prin deces, demisie, punere la retragere, destituire, concediu, suspendare, etc.) în cursul anului şcolar.

5. Aprobă membrilor corpului didactic primar şi de grad secundar, precum şi funcţionarilor administrativi şi de control din cuprinsul ţinutului, concedii până la o lună.

6. Supraveghează întocmirea statelor personale ale membrilor corpului didactic primar şi de grad secundar din cuprinsul ţinutului şi dispune punerea lor în retragere, conform legilor, cu excepţia acelor pentru care este necesar un decret regal.

7 Numeşte, transferă şi disciplinează, conform legii, personalul Arhivelor Statului din cuprinsul ţinutului.

8. Controlează şi supraveghează activitatea corpului de control administrativ, precum şi a membrilor corpului didactic primar şi de grad secundar din ţinut, putându-le aplica pedeapsa „mustrării cu pierderea salariului pe 15 zile". Pentru pedepse mai grave, sesizează ministerul, spre a dispune potrivit legii.

9. Controlează învăţământul particular şi confesional. Nicio autorizare de şcoală particulară nu se poate da fără a se lua avizul rezidentului regal.

10. Supraveghiază şi controlează activitatea comitetelor şcolare de toate categoriile din cuprinsul ţinutului, potrivit legilor şi normelor stabilite de minister şi de Casa Şcoalelor. Validează alegerile de membri în comitetele şcolare şi rezolvă contestaţiile ivite.

11. Îndrumează, supraveghează şi controlează, potrivit indicaţiunilor autorităţilor centrale, activitatea culturală extraşcolară.

12. Aprobă ţinerea oricărei adunări cu caracter şcolar.

13. Aprobă organizarea excursiilor şcolare.

14. Acordă burse şi ajutoare, potrivit normelor stabilite de minister şi în limita sumelor delegate.

15. Supraveghează şi controlează executarea construcţiilor şcolare.

16. Niciun membru al corpului didactic nu poate porni acţiune penală în justiţie împotriva unui alt membru al corpului didactic sau funcţionar public, pentru fapte în legătură cu şcoala sau serviciul respectiv şi nici funcţionarii administrativi împotriva membrilor corpului didactic, fără a cere în prealabil autorizarea rezidentului regal.

Cursuri speciale pentru pregătirea corpului didactic dela şcolile de copii surdo-muţi

Pe lângă şcoala de băeţi surdo-muţi din Bucureşti, se înfiinţează cursuri speciale pentru pregătirea corpului didactic dela şcoalele de copii lipsiţi de auz, conform art. 110 din legea învăţământului primar.

Durata cursurilor este de 2 ani.

Pentru a urma aceste cursuri, se detaşează un număr limitat de învăţători şi învăţătoare, dintre absolvenţii normalişti cei mai distinşi, conform art. 111 din legea învăţământului primar şi care trebue să îndeplinească următoarele condiţiuni:

a) Să aibă definitivatul.

b) Să aibă media la capacitate şi la definitivat cel puţin 8,00.

c) Să aibă vârsta cel mult 30 ani.

d) Să fi servit efectiv cel puţin 3 ani în învăţământul primar.

e) Să fie notat cu „foarte bine" la cel puţin jumătate din inspecţii, iar la celelalte cu „bine".

f) Să nu aibă pedepse disciplinare

Învăţătorii detaşaţi pentru cursuri, vor fi plătiţi cu salariul gradului ce au în învăţământ.

Învăţătorii detaşaţi la cursuri sunt datori:

a) Să frecventeze regulat cursurile teoretice şi practice;

b) Să asiste în fiecare zi la lecţiile ţinute de învăţătorii şcoalei cu elevi fără auz şi să ţină ei înşişi lecţii la diferite clase;

c) Să predea obiectele de învăţământ ce li se vor indica, în diferite clase;

d) Să ţină lecţii model, cel puţin odată pe săptămână

e) Să execute cât mai complet, temeinic şi conştiincios temele, referatele, conferinţele şi alte lucrări ce li se dau;

f) Să prepare temeinic lecţii ce li se predau la cursurile teoretice, precum şi lecţiile practice şi cele model, ţinute cu elevii fără auz.

g) Să frecventeze regulat toate cursurile dela materiile de învăţământ notate mai jos.

Lipsirile motivate dela aceste cursuri atrag eliminarea lor şi trimiterea la postul unde sunt titulari.

Materiile de învăţământ pentru cursul de pregătire săptămânal al învăţătorilor de la şcoalele de copii fără auz sunt:

1. Istoricul desvoltării acestui învăţământ cu 1 oră săptămânal.

2. Anatomia corpului uman în general şi anatomia urechii, organelor vorbirii şi sistemului nervos în special, maladiile la care sunt expuse şi tratamentul lor, 1 oră.

3. Fiziologia, în special a organelor auzului, vorbirii şi sistemului nervos, 1 oră.

4. Psihologia şi psihiatria cu 2 ore.

5. Pedagogia în special didactica şi metodica învăţământului surdo-muţilor cu 4 ore.

6. Practica pedagogică la şcoala de copii fără auz cu 9 ore.

7. Desen cu mâna liberă: din memorie, industrial, din imaginaţie, decorativ cu 4 ore.

8. Limba franceză sau germană (facultativ) cu 2 ore săptămânal.

Total 24 ore săptămânal.

Directorul sau conducătorul cursurilor va ţine catalog şi matricolă, în care se vor nota frecventarea, notele obţi-

nute la fiecare materie de învăţământ, la lucrările practice, teme, conferinţe, lecţii model, etc.

Cei ce nu întrunesc media generală cel puţin 7, la finele anului I vor fi eliminaţi.

După încheierea situaţiei anului al II-lea se va ţine examen de capacitate în specialitate, sub preşedinţia unui delegat al Ministerului Educaţiei Naţionale şi doi membri care au predat cursurile de pedapogie şi psihologie.

Sunt admişi la acest examen cursiştii care au absolvit anul al II-lea cu media cel puţin 7.00.

Examenul de absolvire constă din:

a) O probă scrisă de pedagogia şi în special didactica şi metodica învăţământului surdo-muţilor.

b) O probă orală din istoricul acestui învăţământ, psihologie, psihiatrie şi pedagogia specială a copiilor fără auz.

c) Două lecţii practice cu elevii fără auz. Una din lecţii va fi de vorbire.

d) O probă de desen executată pe tablă şi pe hârtie.

Notele obţinute la fiecare probă să nu fie mai mici de 6, iar media generală cel puţin 7.00.

Candidaţii reuşiţi la examenul de capacitate, pot fi numiţi învăţători specialişti titulari la şcolile de copii fără auz, în ordinea clasificării.

Ei primesc salariul gradului ce au şi gradaţiile sporite cu 50 la sută şi au dreptul la înaintare în gr. II şi I, ca şi ceilalţi învăţitori dela şcolile primare.

La examenul de gr. II ei sunt supuşi aceloraşi probe ca şi ceilalţi învăţători, cu deosebirea că la oral vor fi examinaţi şi din specialitate de către un membru delegat ad-hoc în comisie. Probele practice le vor da cu elevii fără auz

Învăţătorii specialişti, înscrişi la examenul de gr. II, la diferite centre de examinare, vor fi concentraţi să dea acest examen la o comisie examinatoare, într'un centru unde funcţionează şcoli de surdo-muţi

Inspecţiile speciale ale acestor învăţători se vor face de către inspectorul şcoalelor de anormali, iar celor ce candidează la gr. 1, de către inspectorul general însoţit de inspectorul de specialitate.

Cursurile teoretice pentru învăţătorii ce se specializează pentru învăţământul copiilor fără auz, se vor face la Şcoala Normală a Societăţii (băieţi) din Bucureşti.

Lecţiile practice şi cele de probă se pot ţine şi la şcoala de fete surdo-mute din Bucureşti, care va pune la dispoziţie clasele, iar învăţătoarele acestei şcoli sunt ţinute să dea toate lămuririle şi concursul necesar.

Profesorii, care ţin cursuri de specializare, sunt aleşi şi însărcinaţi de Ministerul Educaţiei Naţionale şi plătiţi cu ora servită efectiv.

Studii pedagogice pentru învăţători în străinătate

Se vorbeşte că Ministerul Educaţiei Naţionale, în curând, va înfiinţa câteva şcoli de experimentare. Scopul şcolilor de experimentare este foarte bine precizat: practicarea câtorva sisteme şi metode de învăţământ care aparţin şcoalei noi, în vederea urmăririi rezultatelor aplicate la realităţile vieţii.

Numai citind aceste informaţii şi îndată simţi pulsul de viaţă nouă al şcoalei noastre populare. Dar aceasta nu-i totul. La şcolile de experimentare trebuesc dascăli care au experimentat. Învăţători cu pregătire superioară cer aceste şcoli, nu cu pregătirea din şcolile normale. Din alt punct de vedere, şcolile de experimentare vor avea un pronunţat caracter pedagogic, aşa că ele vor trebui animate de vederile unui pedagog, ori mai multor pedagogi, stăpâni pe concepţia ce stă la baza reformelor urmărite de conducerea superioară a învăţământului.

Asociaţia noastră generală a propus alcătuirea unei echipe de învăţători care să fie trimisă pe seama M. E. N, în străinătate, pe lângă institutele de experimentare şi laboratoarele vestite. Sperăm că, în curând, aceste doleanţe învăţătoreşti, studiile pedagogice superioare, vor înlesni realizarea ideii M. E. N. în folosul curentului renovator ce se simte mereu.

Cum s'a procedat la Ministerul Muncii cu organizaţiile „Muncă şi voie bună", după sistemele străine, tot aşa în

şcoală, nimic să nu se facă decât, după ce chestiunea va fi studiată amănunţit la faţa locului. Imperativul vremii e acesta: învăţătorimea vrea pregătire pedagogică superioară.

Reorganizarea centrelor de iniţiere ale Străjii Ţării

La începutul lunii Octomvrie s'a ţinut la Bucureşti un consiliu prezidat de comandantul „Străjii Ţării", la care au luat parte membrii comitetului permanent, comandanţii de centre şi întreg personalul superior al acestei instituţii hotărîndu-se:

1. Vor putea face cursurile de iniţiere numai cei care au vârsta până la 40 ani.

2. Durata unui curs de formare va fi de 24 zile, cu un total de 184 ore, dintre care 154 ore de lucru practic, iar 27 ore teoretic. Diploma de comandant străjer se va lua în urma unui examen ce va consta din două teze scrise şi un colocviu final şi după ce va fi cercetată şi activitatea cursistului pe teren.

Limbi minoritare ca obiect de studiu în şcoalele normale

Ministerul Educaţiei Naţionale a aprobat să se introducă în şcolile normale din localităţile cu populaţie minoritară, ca materie de învăţământ, una din limbile minoritare mai însemnate, pentru ca învăţătorii, pregătiţi în aceste şcoli, să-şi poată face pe deplin datoria, cunoscând limba maternă a populaţiei locale.

S'au introdus limbi minoritare, ca obiect de studiu, în următoarele şcoli normale de băieţi: limba germană, la Caransebeş şi Sibiu; limba maghiară, la Arad şi Tg. Mureş; limba rusă la Chişinău; limba sârbă, la Timişoara.

La şcolile normale de fete se vor preda astfel: limba germană, la Cernăuţi; limba maghiară, laCluj; limba rusă, la Chişinău.

Noua organizare a cercurilor culturale învăţătoreşti

Ministerul Educaţiei Naţionale a reorganizat în sensul intrucţiunilor pe care le publicăm mai jos, activitatea cercurilor culturale învăţătoreşti:

„Un cerc cultural va trebui să cuprindă pe viitor, pe toţi învăţătorii, învăţătoarele, maeştrii, maestrele şi agronomii şcolari dintr'o plasă. Cercurile culturale mici, de câte trei patru comune, s'au dovedit fără folos: aceiaşi învăţători care se întâlnesc aproape zilnic, cu probleme pe care şi le comunică de asemenea, în convorbiri particulare banale, cu putinţi mici de experimentare şi mai ales foarte greu de controlat. Cercul cultural pe o rază mai întinsă este şi mai însufleţit şi are putinţi mai mari de realizare, atât în domeniul pedagogic, cât şi în acela al culturii poporului.

Cercul cultural astfel constituit trebue conceput ca o echipă de lucru pedagogic şi cultural, în sensul în care au fost alcătuite echipele regale studenţeşti. Membrii cercului cultural nu vor face toţi acelaşi lucru. Ei trebuesc împărţiţi după specialitatea lor şi după aptitudini, iar munca pe care o săvârşesc trebue să fie divizată pentru a corespunde pregătirii şi aptitudinilor lor. Astfel, cercul devine o comunitate organică de muncă pedagogică şi culturală, în care toţi membrii urmăresc acelaşi scop, într'un efort comun, punând fiecare la contribuţie ceea ce are mai bun, cu maximum de folos.

Fiecare cerc va avea două secţiuni mai importante: *secţiunea pentru studii şi experienţe pedagogice* şi *secţiunea culturii poporului.* Fiecare secţie se poate împărţi după nevoi, temporar, în subsecţii.

Conducerea cercului cultural dintr'o plasă o va avea subrevizorul şcolar al plăşii respective, ca preşedinte. El va fi ajutat la conducerea cercului de un comitet format din: doi vicepreşedinţi, (conducători ai celor două secţii), aleşi de învăţători şi confirmaţi de autoritatea şcolară, doi secretari şi patru membri învăţători. Dintre aceştia din urmă, unul

va fi comandant străjer, iar altul reprezentant al căminelor culturale din regiune.

Când cercul se va aduna în plenul lui, unul dintre cei doi secretari de secţie va fi secretarul adunării.

Cercul de plasă se adună numai în secţii unite de patru ori pe an, în Septemvrie, Decemvrie, Martie şi Iunie.

In anul acesta cercurile se vor aduna numai de trei ori: Noemvrie (şi pentru Decemvrie), Martie şi Iunie.

Cercurile nu-şi mărginesc însă activitatea la adunări. Membrii lor lucrează sub supravegherea preşedintelui şi vicepreşedinţilor şi în restul timpului. In adunări se discută îndrumările de dat şi se comentează dările de seamă şi comunicările cu privire la activitatea desfăşurată.

Cercul va avea o bibliotecă şi o arhivă a lui, unde se păstrează cărţile pe care şi le procură, precum şi lucrările lui (recenzii, conferinţe, lucrări monografice, studii ale membrilor săi, etc.)

In Municipii, cercurile culturale se pot organiza pe sectoare sau pe întreg municipiul, cu un program asemănător sau cu unul special, ce va trebui să aibă aprobarea ministerului.

La sfârşitul anului, comitetele plăşilor se vor aduna într'un cerc cultural judeţean, sub preşedinţia revizorului şcolar, cu o ordine de zi care se va fixa atunci, ţinându-se seamă de activitatea din timpul anului. Darea de seamă a acestui cerc judeţean se va trimite atât Ţinutului cât şi ministerului.

Satul nostru nu se poate ridica din primitivism; comorile sufleteşti, ce zac latente în el, vor continua să fie nimicite de năvala formelor de civilizaţie străină de sufletul lui, dacă nu vom avea o şcoală a tineretului, cum sunt *şcolile ţărăneşti* şi *şcolile superioare ţărăneşti* şi dacă nu vom ajunge ca să avem în fiecare sat un *cămin cultural*, prin care se ajută pe el însuşi în promovarea şi actualizarea virtuţilor sale latente. Se cere cercului cultural şi prin aceasta învăţătorilor, să înţeleagă această nouă chemare. Aşa cum în trecut, alături de Haret, învăţătorii s'au dovedit a fi elementele cele mai de nădejde pentru ridicarea satului, potrivit vremilor de

atunci, aşa trebue azi şi în viitor ca învăţătorii, lucrând cu noile cercuri culturale, concepute în spirit naţional şi social, cu o technică potrivită ideilor noi şi cerinţelor noi ale statului, să se arate că sunt demni de înaintaşii lor".

Activitatea cercurilor culturale pe anul 1938

Pentru anul şcolar în curs Ministerul Educaţiei Naţionale a fixat următorul program de lucru:

Activitatea pentru perfecţionarea învăţătorilor

Problema localismului şi regionalismului cultural şi pedagogic, cu referinţe la situaţia locală.

Programa analitică nouă şi modalităţi de aplicare.

Ce este străjeria, doctrina ei şi legăturile cu şcoala primară.

Ce este serviciul social. Despre cămine culturale, şcoli superioare ţărăneşti şi echipe de lucru cultural.

Curente şi lucrări noi pedagogice.

Activitatea de cunoaşterea mediului şi adaptarea şcolii la mediu

Noua aşezare a statului român: aşezământul de bază şi descentralizarea administrativă.

Cunoaşterea lucrărilor de bază necesare alcătuirii de monografii, în special lucrarea: Monografia unui sat, editată de Fundaţia Culturală Regală Principele Carol.

Cercetări monografice şi comunicări la cercurile culturale a rezultatelor obţinute treptat, fie într'un domeniu al vieţii sociale, fie în altul.

Experienţe în sensul adaptării şcolii la mediu. Comunicări făcute cercurilor de către acei care au experimentat.

Organizarea activităţii culturale pentru fiecare comună în parte, din cuprinsul cercului.

Activitatea cercului şi deprinderea technicei culturale

Se fac dări de seamă asupra activităţii şcolare din plasă şi se discută.

Idem, a activităţii culturale (cămine, şcoli sau cursuri ţărăneşti, şcoli superioare ţărăneşti dacă sunt, cursuri pentru neştiutori de carte, etc.)

Se fac dări de seamă asupra activității străjerești și se comentează în special în raport cu viața școlii primare. Rezultatul discuțiilor se trimite și autorităților străjerești.

Se fac planuri de activitate, care aprobate de autoritatea școlară, se dau spre aplicare și experimentare unei școli sau unui grup de învățători.

Observații asupra activității culturale din Ținut, cu propuneri ce se fac la finele anului.

Buletin economic

Dela Banca „Spiru Haret"

In atenţiunea colegilor,

In conformitate cu hotărîrea luată în adunarea generală ordinară a membrilor băncii „Spiru Haret" din 25 Martie 1938, se pune în funcţiune pe ziua de 1 Decemvrie a. c., serviciul de asistenţă medicală a membrilor acestei Bănci, în următoarele condiţiuni:

Onorarul pentru consultaţia medicală, dată la cabinetul medicului este de 40 lei, iar la domiciliul bolnavului (în Chişinău) de 75 lei. Costul medicamentelor prescrise de medic va fi redus la farmaciile mai jos specificate cu 50%, iar al celor patentate cu 10%. Onorariile medicilor şi costul medicamentelor se vor achita de către Bancă în contul asociatului bolnav după un registru bonier încredinţat medicului sau farmaciei, semnat de pacient, urmând ca suma să se reţină ulterior prin state de salarii.

Fiecare medic şi farmacie, care a consimţit să colaboreze la organizarea asistenţii medicale în condiţiunile mai sus arătate, va avea câte un tablou alfabetic de membrii băncii. La solicitarea consultaţiei medicale, bolnavul va căuta să se legitimeze cu carnetul de identitate C. F. R. în regulă. Aceasta pentru a se preveni eventualele substituiri de persoane, străine de societatea băncii noastre.

Medicii dentişti acordă consultaţii cu 25 lei, extragerea unui dinte fără durere 60 lei şi plombarea 60 lei, diferite proteze şi lucrări tehnice după bună învoială.

Urmează pe verso tabloul medicilor şi farmaciilor care colaborează la organizarea serviciului de asistenţă medicală pentru membrii băncii noastre:

Nr. crt.	Numele şi Pronumele	Specialitatea	Adresa şi Nr. telefon.	Orele de primire
1	Sister David	Boli interne	Regele Ferdinand 52 Telefon 1244	4–7 p. m.
2	Cervinschi V.	Boli de nas, gât şi urechi	Mihai Viteazu 29-a Telefon 1676	10–11 a. m 4–7 p. m.
3	Lesnic Iulius	Boli interne şi piele venerice	I. G. Duca 27 Telefon 1557	8–10 a. m. 2–3 p. m. 5–9 p. m.
4	Filatov Petre	Boli de femei chirurg ginecolog	H. Rădulescu 51 Telefon 1633	7–8 a. m. 5–7 p. m.
5	Moldov n Iosif	Boli de femei şi mamoş	Regele Ferdinand 63 Telefon 2154	10–12 a. m. 4–6 p. m.
6	Urbanovici Arcadie	Boli interne şi chirurgie	Regele Ferdinand 59 Telefon 1843	12–1 p. m. 5–7 p. m.
7	Wolghemuth Kurtz	Boli de femei, chirurg ginecolog	Unirei 31 Telefon 1033	5–7 p. m.
8	Crasilşcic Mihail	Chirurgie	Regele Carol I 16 Telefon 1505	4–7 p. m.
9	Alfeevschi Neculae	Boli de nervi	Regele Ferdinand 81-a Telefon 1434	8–10 a. m. 4–8 p. m.
10	Litvac Pavel	Boli de ochi	Regina Maria 48 Telefon 1444	1–2 a. m. 5–7 p. m.
11	Dubinschi M.	Boli interne şi de copii	Mareşal Badoglio 41 Telefon 1553	9–11 a. m. 4–7 p. m.
12	Grabois-Fainbarc Sara	„	Carol Şmidt 119	1–2 a. m. 4–7 p. m.
13	Savciuc A.	Medic dentistă	General Dragalina 18 Telefon 1675	4–7 p. m. şi Joi 10–1 p. m.
14	Gavrilan Pistruilă Ecaterina	Medic dentistă	Regele Carol 16	10–2 a. m. 4–7 p. m.
15	Gherovici Ana	Medic dentistă	Carol Şmidt 119	10–2 a. m. 4–7 p. m
16	Diaconescu Dumitru	Farmacie	Alexandru cel Bun 67 Telefon 1623	
17	Brofman F.	„	Regele Carol I 22 Telefon 1493	
18	Meilih I.	„	Regele Carol I 31 Telefon 1977	
19	Farmacia Centrala	„	Alexandru cel Bun 69 Telefon 2044	
20	Calihman Ş.	„	Regele Ferdinand 83 Telefon 2025	
21	Grinfeld „Farmacon“	„	Alexandru cel Bun 67 Telefon 1958	

Până la stabilirea unor taxe fixe pentru intervenţiuni chirurgicale, urmează ca aceste operaţiuni să se facă după invoială între pacient şi chirurg.

Se vor acorda şi mai departe ajutoare băneşti însă numai în cazuri de boală gravă, când asociatul bolnav, aflat în situaţiune materială grea, va avea nevoie să fie supus unei intervenţiuni chirurgicale, sau să fie internat la un spital sau sanatoriu.

Consiliul de administraţie

Banca Populară „Spiru Haret"
a Corpului Didactic din jud. Lăpuşna

Balanţa de verificare

Incheiată la 31 Octomvrie 1938

Folio cartea-mare	CONTURI	Debit	Credit	Sold debitor	Sold creditor
1	Cassa	19334128	19155354	178774	
21	Mobilier	51071		51071	
25	Depuneri la dif. instituţii	2964436	2764436	200000	
27	Banca Naţională a României	3365292	2815000	550292	
31	Imprumuturi	14235460	7453503	6781957	
47	Efecte de primit	815422	412357	403065	
51	Imprumuturi convertite	5812	5812		
53	Efecte publice	8800		8806	
55	Capital social la Feder. „Codrul"	12743		12743	
57	Dobânzi datorate	505	290	215	
61	Salarii & diurne	127800		127800	
67	Cheltueli generale	21145		21145	
71	Cheltueli neprevăzute	21742		21742	
73	Impozite comerciale	11943		11943	
75	Fond donaţii & subscripţii	10100		10100	
77	Colectura oficială Chişinău	91550	91550		
79	Abonamente la reviste	200		200	
83	Capital social	81479	3983103		3901624
93	Depuneri spre fructificare	2648294	4981671		2333377
97	Depuneri permanente	1700	243650		241950
101	Efecte de plată		140000		140000
105	Diverşi creditori	964592	1163057		198465
115	Cassa de ajutor reciproc	546000	861601		315600
121	Lozuri Loteriei de Stat	91550	91550		
123	Dobânzi & beneficii diverse	17999	494578		476579
131	Comision dela Colectura Of.		6552		6572
133	Dobânzi reportate	6543	227255		220712
137	Dobânzi rep. cuv. anului 1940		7256		7256
141	Fondul de rezervă		67476		67476
143	Fondul cultural	10000	34148		24148
145	Fond imobil		369847		369847
151	Fond mobilier		30806		30806
153	Fond cassei de ajutor reciproc	45350	67945		22595
161	Fond pentru creanţe dubioase	7467	22380		14913
163	Fond dobânzi datorate		505		505
165	Profit & Pierdere	119950	119950		
167	Taxa de inscriere		1160		1160
171	Imprimate	8830	15112		6282
	TOTAL LEI	45627903	45627903	8379847	8379847

Preşedinte, *Gr. Bălan*

Contabil-Autorizat, *A. Zelenschi*

Situaţia de Cassă

pe ziua de 31 Octombrie 1938

INCASĂRI — PLĂŢI

CONTURILE	SUMELE LEI	CONTURILE	SUMELE LEI
Sold dela Bilanţ	140230	Capital social	31650
Taxa de înscriere	1160	Depuneri spre fructificare	2629294
Capital social	677745	Imprumuturi	9063264
Depuneri spre fructificare	3157443	Efecte de primit	400000
Efecte de primit	410702		
Imprumuturi	7344843	Depuneri la Banca Naţ. a	
Dob. şi benef. diverse	255906	României ct. virament	3365292
Imprimate	15112	Cassa de ajutor reciproc	1200
Dobânzi datorate	290	Fond cassa de ajutor	45350
Creditori diverşi	497172	Diverşi creditori	898992
Dobânzi reportate	208402	Depuneri la dif. instituţii	2414436
Depuneri la dif. instituţii	2764436	Impozite	11943
Fond imobil	96601	Salarii	127800
Casa de ajutor reciproc	634600	Cheltueli generale	21145
Lozuri Loteriei de Stat	63680	Imprimate	8830
Depuneri permanente	243650	Dobânzi înapoiate curente	17778
Banca Naţională a României		„ „ reportate	6510
cont virament	2815000	Cheltueli neprevăzute	21742
Dobânzi pe anul 1940	7256	Depuneri permanente	1300
		Abonamente şi reviste	200
		Colectura Oficială	68528
		Fond Cultural	10060
		Fond donaţii şi subscripţii	10100
		TOTALUL PLĂŢILOR	19155354
		Sold la 31/X/1938	178774
TOTAL	19334128	TOTAL	19334128

Subsemnatul Ugrinovici Adrian, casier al Băncii Populare „Spiru-Haret" a Corpului Didactic, certific exactitatea operaţiunilor de cassă, efectuate dela 1 Ianuarie 1938 până astăzi, 31 Octombrie 1938 şi existenţa în numerar a soldului de Lei una sută şaptezeci opt mii şapte sute şaptezeci şi patru.

Casier, A. UGRINOVICI

„ŞCOALA BASARABEANĂ"

Apare lunar, afară de lunile Iulie şi August

REDACTORI:

Ion Bădărău

V. Luţcan

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:

„Casa Învăţătorului", str. I. C. Brătianu, Nr. 87-a

CHIŞINĂU

Telefon 1839

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

ABONAMENTUL ANUAL:

Învăţătorii din judeţ şi municipiu . . . . . lei 100

„ „ alte judete . . . . . lei 120

Instituţiile lei200